

SÖDERTÄLJE ORNITOLOGISKA FÖRENING

ÅRSBOK 2022

Foto Framsidan:

Forsärla, hane Kallforsån

Fotograf: Alex Roetemeijer Järna

INNEHÅLL

Södertälje Ornitologiska Förenings fyrtiofemte årssammanställning	sid. 4
Verksamhetsberättelse 2022	sid. 5
Några flyttfåglars ankomst och avfärd 2022	sid. 6
Fågelrapport för Södertälje och Nykvarns kommuner år 2022	sid. 9
Omslagsbilder: Information och fotografer	sid. 2, 47

Medlemskapet

Det är dags att betala medlemsavgift för 2023 om du inte redan gjort det. Årsavgiften är 100 kr och ger dig den tryckta årsboken som normalt publiceras i början av påföljande år, och tillgång till vårt exkursionsprogram.

Vi saknar e-postadress till de flesta medlemmarna, därför snälla, uppge din e-postadress i betalningen!

Du kan också mejla den till peter.randen@telia.com

Betala till Plusgiro 431 24 09-8
eller till Swish 123 158 30 53

Södertälje Ornitologiska förenings fyrtiofemte års sammanställning

Bästa medlem

Efter tre nya "kommunkryss" 2021 får vi återigen klara oss utan något i år, vilket dock är långt ifrån ovanligt. Däremot gjordes ett bra antal observationer av arter som ses sällan i vårt område. Vår raritetslista, som innehåller arter som observerats högst 15 gånger genom åren, kunde uppdateras med nya fynd för inte mindre än 9 arter. Så något självklart val av "årets art" att pryda omslaget med fanns inte. Redaktionen har utsett 2022 till att bli Forsärlans år därför att många skådare fick chansen att njuta av denna karismatiska och vackra fågel. Läs mer om årets häckning och häckningsförsök i rapporten och njut av Alex foton, inte minst det på årsbokens baksida! (Och ni ser väl likheten i huvudteckning med skådarsveriges megakryss rubinnäktergal?)

Föreningens satsning på en resa till södra delen av svenska fjällen i juni resulterade i en full minibuss med efter hemkomsten väldigt nöjda resenärer. Näröbsar på sjungande blåhakar, dansande simsnäppor, spelande dubbelbeckasiner, häckande jaktfalkar mm. gav mersmak.

Södertälje 2023
Stefan Bengtsson
Ordförande

Verksamhetsberättelse

Styrelsen för Södertälje Ornitologiska förening får härmed avge följande berättelse för verksamhetsåret 2022

Styrelsen har haft följande sammansättning:

Ordförande	Stefan Bengtsson
Vice Ordförande	Lars-Gunnar Klang
Sekreterare	Petter Kylefors
Kassör	Peter Randén
Övrig ledamot	Leif Sundin
Revisorer	Sven-Hugo Lundahl, Olle Nordin
Revisors suppleant	Rikard Hellgren
Valberedning	Olle Nordin, Rikard Hellgren
Kontakt Artportalen	Peter Randén
Webbredaktör, hemsida	Petter Kylefors
Årsboksredaktörer	Stefan Bengtsson, Petter Kylefors och Leif Sundin
Rapportmottagning	Artportalen
Medlemsantal	68
Årsavgift	100 kronor
Styrelsemöten	Under året har 1 ordinarie styrelsemöte samt flera mail/Whatsapp-möten hållits.
Årsmöte:	Årsmötet kunde efter pandemins avklingande åter hållas i mars och hölls den 22/3 kl. 18:30 i Lindängen, Hagaberg
Exkursioner och möten:	Årets utflykter, de flesta på kvällstid, kunde alla genomföras även om en flyttades på grund av dåligt väder. För första gången "i modern tid" genomfördes även en resa till södra fjällen 8-12 juni (onsdag kväll-söndag kväll). Den traditionella senhöstresan gick i år till Västkusten. Deltagarantalet var fortsatt allra bäst på tisdagsutflykterna i augusti.
Årsbok	Årsboken för år 2021 blev klar i början av 2022, och distribuerades i mars.
Skrivelser mm	Föreningen har till länsstyrelsens naturvårdsenhet, efter förfrågan, lämnat synpunkter på åtgärder i Vattgruvmossens reservat inklusive eventuell orkojas placering och även förslagit viss restaurering av mossen. Tveksamt dock om några åtgärder för närvarande kan utföras. Hemsidan har uppdaterats kontinuerligt och vårt Band "Fåglar i Södertälje och Nykvarn" har använts för påminnelser och uppdateringar kring aktiviteter samt för andra meddelanden till eller från medlemmarna.
Övrigt	Fågelfröer till "Tullgarns Bakficka" har för andra året bekostats av både föreningen och privata gåvor. En skylt med info och QR-kod sattes under november åter upp vid matningen.

Södertälje den 14 mars 2023

Stefan Bengtsson

Lars-Gunnar Klang

Petter Kylefors

Peter Randén

Leif Sundin

Några flyttfåglars ankomst och avfärd 2022

I tabellen nedan anges första och sista rapporterna år 2022 i Södertälje och Nykvarns kommuner av samma urval vanliga flyttfåglar (67 st.) som tidigare år. Ordningen i tabellen har inte ändrats under åren trots att den inte följer nuvarande taxonomi. Det "bästa" av de 10 föregående årens datum finns med i tabellen för jämförelse.

Syftet med tabellen är att stimulera till fenologiska iakttagelser och rapporter. Arter som ibland övervintrar i våra trakter är inte med, eftersom det ibland kan vara svårt att avgöra om fåglarna är nyanlända eller klarat vintern. Helt omöjligt är det dessutom att avgöra om en kortflyttare bara "är sen" eller försöker övervintra. Trots att vissa härdiga arter uteslutits uppkommer i allt fler fall frågan om en observation är att anse som t.ex. vårens första eller är en övervintrare. I sådana fall bedöms observationen i relation till andra i t.ex. vårt landskap eller med tidigare år i vårt område.

Kommentarer till årets tabell

Tornfalken har på senare år börjat övervintra i vårt område, därav uteblivna datum.

En rapport om en förbisträckande storlom den 28/2 har inte tagits med i tabellen då enstaka övervintrar i Sörmlands skärgård.

Antalet arter som fått ett tidigare datum är även i år tämligen få, bara sex stycken. Största förändringen, 1 månad, gäller ljungpiparen där februarifyndet är blott det tredje i Sörmland enligt Artportalen. Frågan är var den ljungpiparen tillbringat början på året. Därefter följer skogssnäppa med 12 dagar följt av skedand med 6 och sädgås med 4 dagar. För strandskata och rödvingetrast rör det sig om 1 respektive 2 dagar. April och maj var vädermässigt "knappt medelmåttiga", se inledningen av årsrapporten, och några arter fick vi vänta på. Se t. ex. trädpiplärka och järnsparv.

För hösten har 11 arter fått ett nytt "sista"-datum. Största förändringen gäller för rödstjärt med 15 dagar följt av gluttsnäppa och skräntärna med 10 samt mosnäppa och rörsångare med 9 dagar. För övriga gäller 8 till 5 dagar i fallande ordning; trana, trädpiplärka, brushane, snatterand, kricka och trädlärka.

Några datum saknas även i år i tabellens höstdel då rapporter i princip saknas för dessa arter för höstperioden, dvs oftast från augusti.

Flitigast bidragande rapportörer till tabellen är i år i stort desamma som under föregående år, förhoppningsvis ingen glömd.

/Stefan

Några flyttfåglars ankomst och avfärd 2022

ART	Ankomst 2012-2021	ANKOMST	Rapportör	Avfärd 2012-2021	AVFÄRD	Rapportör
Sädgås	2015-02-22	2022-02-18	AR	2016-12-30	2022-12-11	TSd
Bläsgås	2016-02-19	2022-02-21	SC	2016-12-27	2022-10-26	BEx
Vitkindad gås	2015-02-24	2022-03-13	PKy, BKy, JO m.fl.	2021-12-01	2022-10-26	BEx
Bläsand	2014-02-21	2022-03-16	HN, EE	2014-12-16	2022-11-27	JE
Snatterand	2015-02-27	2022-03-01	KEN	2014-12-14	2022-12-19	UM
Kricka	2021-02-25	2022-03-02	KHä	2014-12-14	2022-12-19	CL, UM
Skedand	2021-03-31	2022-03-25	SA, SB, KHä, m.fl.	2013-11-10	2022-10-22	MLn
Ejder	2017-03-13	2022-03-17	TSd, BLj	2013-11-02	-	
Storlom	2020-03-22	2022-03-28	gm HH	2021-11-01	2022-09-20	MLm
Svarthakedopping	2019-04-01	2022-04-05	KE	2014-10-30	2022-10-09	SC ,LAr
Bivråk	2020-05-09	2022-05-26	MAn, JE	2021-09-22	2022-09-12	JE, MLa
Brun kärrhök	2014-03-25	2022-03-27	SC, MBm	2019-10-19	2022-09-18	SC
Fiskgjuse	2019-03-08	2022-04-06	KE, SB	2013-10-17	2022-10-07	KHä
Tornfalk	2015-03-09	-		2020-12-26	-	
Lärkfalk	2017-04-22	2022-05-06	AR	2014-10-05	2022-09-24	KHä
Trana	2014-02-27	2022-03-01	HAn, CL	2014-11-27	2022-12-05	LS, MLn
Strandskata	2014-03-16	2022-03-15	UM	2021-08-15	2022-07-23	JWn
M. strandpipare	2019-04-05	2022-04-15	AR, JO	2019-09-26	2022-08-26	JE, KHy, TSd
St. strandpipare	2014-03-13	2022-03-18	LAr, LS	2014-10-11	2022-10-05	UM
Ljungpipare	2019-03-22	2022-02-25	AR	2018-11-10	2022-10-14	TSn
Mosnäppa	2013-05-08	2022-05-08	JE	2020-10-02	2022-10-11	UM, SC
Brushane	2017-04-03	2022-04-15	SC	2012-10-27	2022-11-02	ÖJ
Enkelbeckasin	2015-03-12	2022-03-14	SC	2015-12-20	2022-11-23	EE, HN
Morkulla	2015-03-12	2022-03-12	BKy	2016-11-20	2022-10-17	PLt
Storspov	2016-03-31	2022-04-08	TSd, HQ, JO m.fl.	2021-09-13	2022-08-17	JE m.fl.
Drillsnäppa	2016-03-30	2022-04-27	HH	2021-09-09	2022-09-05	KHä
Skogssnäppa	2016-03-17	2022-03-05	PLt	2021-09-06	2022-08-28	JO
Svartsnäppa	2015-04-12	2022-04-23	KHä	2014-10-19	2022-10-11	SC
Gluttsnäppa	2019-04-03	2022-04-14	SB, JE	2021-11-02	2022-11-12	AR
Grönbena	2017-04-06	2022-04-28	MLn	2021-09-22	2022-10-06	TEg
Rödbena	2014-03-27	2022-03-30	MNn	2021-09-25	2022-09-17	JWm, GWm
Silltrut	2021-02-27	2022-03-17	MLn	2016-10-04	2022-09-24	PLt
Skräntärna	2019-04-03	2022-04-12	SC	2014-09-06	2022-09-16	SC
Silvertärna	2014-04-18	2022-04-23	RV	2019-10-02	2022-08-17	JWm, GWm
Fisktärna	2017-04-05	2022-04-14	SB, JE	2021-10-02	2022-09-04	KHä
Skogsduva	2017-01-27	2022-02-10	HA, ISA	2016-12-27	2022-10-26	KHä
Gök	2019-04-29	2022-05-05	NJ	2021-10-07	2022-09-03	RVe
Tornseglare	2014-04-30	2022-05-13	AR	2014-09-03	2022-08-23	AR
Göktyta	2012-04-18	2022-04-19	SC	2015-10-04	-	
Trädlärka	2021-02-26	2022-03-03	VH	2013-10-26	2022-10-31	KHä
Ladusvala	2015-04-12	2022-04-21	AR	2021-10-18	2022-10-17	CL
Hussvala	2013-04-15	2022-04-28	AR	2021-09-25	2022-09-15	AR
Trädpiplärka	2014-04-05	2022-04-19	SC	2021-09-21	2022-09-28	PLt
Ängsdiplärka	2015-03-06	2022-03-19	JE, SC, AR	2014-12-31	2022-11-13	JE, SC
Gulärta	2020-04-17	2022-04-27	KE	2021-10-06	2022-09-08	JE

Sädesärta	2016-03-11	2022-03-26	PLt	2016-12-12	2022-11-12	PLt
Järnsparv	2014-03-15	2022-04-11	SB	2016-10-27	2022-10-07	SC
Näktergal	2014-04-29	2022-05-11	AR	2013-08-31	2022-08-15	SC
Rödstjärt	2012-04-15	2022-04-29	MAAn	2016-09-21	2022-10-05	KHä
Buskskvätta	2014-04-19	2022-04-28	AR, HQ	2017-11-26	2022-09-17	JWm, GWm
Stenskvätta	2020-03-26	2022-04-14	SC	2016-10-13	2022-10-12	CL
Taltrast	2020-02-28	2022-03-24	SB	2012-11-19	2022-10-12	HQ
Rödvingetrast	2020-03-21	2022-03-19	HS	2021-12-31	2022-12-11	AR
Dubbeltrast	2020-02-13	2022-02-27	MAAn, JE	2021-12-21	2022-11-30	PLt
Sävsångare	2016-04-23	2022-05-03	CS	2015-09-25	2022-09-11	TBe
Rörsångare	2016-05-01	2022-05-06	PLt, JE	2012-09-15	2022-09-24	JE
Härmsångare	2017-05-05	2022-05-09	SC	2013-08-11	2022-07-26	SC
Ärtsångare	2014-04-25	2022-04-30	GAt	2013-10-11	2022-09-27	JE
Törnsångare	2012-05-04	2022-05-04	AAr	2012-09-16	2022-09-01	CL
Trädgårdssångare	2018-05-06	2022-05-06	PLt	2021-09-08	2022-08-03	GSI
Svarthätta	2014-04-19	2022-04-21	AKh	2021-11-11	2022-10-14	SC
Grönsångare	2019-04-23	2022-04-29	SB	2013-07-23	-	
Lövsångare	2019-04-17	2022-04-20	SC, AR	2020-10-21	2022-10-16	AAr
Grå flugsnappare	2013-05-09	2022-05-09	AR	2012-09-16	2022-09-17	SA
Svit flugsnappare	2013-04-19	2022-04-21	AR	2014-09-15	2022-08-24	MOB
Törnskata	2013-05-07	2022-05-13	AR	2021-09-25	2022-09-17	PLt
Hämpling	2020-02-27	2022-03-17	SC	2021-11-20	2022-11-06	PLt

Fågelrapport för Södertälje och Nykvarns kommuner år 2022

Inledning

Även i år har smärre förändringar gjorts av arternas systematik i Artportalen och vi har förhoppningsvis följt denna ordningsföljd i årets rapport. (Detta gäller dock inte tabellen om "Några flyttfåglars ankomst och avfärd" som finns tidigare i Årsboken).

Vi fortsätter på den sedan cirka två år inslagna vägen att alltmer försöka sammanfatta ett antal rapporter för en art som har något gemensamt, till exempel kommer från en viss lokal eller avgränsat område eller avser en bestämd tidsperiod. I sådana fall, och inte minst då många rapporterat en viss individ, begränsar vi antalet signaturer vi tar med. Och "sist i kön" hamnar då de rapportörer som inte angivit något klockslag då observationen gjordes.

Detta med utebliven tid för en observation medför också att det kan vara svårt eller ibland omöjligt att avgöra hur många individer det rör sig om i ett område. Tyvärr finns det flera exempel på just att olika rapportörer rapporterat en art från näraliggande lokaler samma dag men inte angivit klockslag vilket skulle underlättat bedömningen av totala antalet fåglar.

Väderåret 2022

Uppgifterna är hämtade från SMHI:s hemsida där ett nytt referensvärde omfattande de sista 30 åren används från och med förra året. Temperaturöverskotten blir med det nya referensvärdet mindre än med det gamla värdet medan underskotten blir mer drastiska.

Januari 2022 blev i våra trakter 1,5° mildare än normalt efter att december 2021 haft ett temperaturunderskott på 2°. Ett snötäcke på cirka 5 cm fanns under slutet av första veckan samt sista dagarna i månaden.

Efter några lite kyligare inledande dagar blev även februari mild med ett temperaturöverskott på 2° i våra trakter. Kring den 20:e fick vi ett tunnare snötäcke som dock snart smälte bort och den metrologiska våren kom till oss sista veckan i februari.

Mars blev en repris med en temperatur 1,5° över den normala och med ett bakslag sista dagarna i månaden. Hela landet dominerades i stort av högtryck med rekord i soltimmar och ringa eller total avsaknad av nederbörd.

I april blev det som ofta varierat väder, extremt kall inledning några dagar, sedan en vecka med blåst och snöfall, men normalare temperaturer. Den 17:e strömmade varmluft in och ett högtryck gav soligt väder och tidvis sommartemperaturer under en vecka, därefter åter mer normala temperaturer den sista veckan. I våra trakter blev månadens temperaturunderskott 0,5°.

Maj var lågtrycksbetonad med medeltemperatur nära den normala, men lite nederbördsrikare i våra trakter. Enstaka dagar soligare och varmare.

Juni blev drygt 2° varmare än normalt i Svealand och södra Norrland, något svalare i Götaland, och lite torrare och soligare i större delen av landet. Varmast var det några dagar in i månaden och framför allt över midsommar, då många varmerecord slogs.

I juli var temperaturen och antalet soltimmar tämligen normal(t) i större delen av landet, utom några dagar med topp den 21:a då mycket höga temperaturer uppmättes bland annat i våra trakter; 34-35°. I östra Göta- och Svealand var månaden något torrare än normalt.

Under augusti dröjde sig värmen kvar till sista veckan och i vår del av landet var månaden den varmaste på 20 år med ett temperaturöverskott på 1,5°. Normalt med nederbörd men antalet soltimmar något fler än normalt.

September blev lite kylslagen i hela landet och med ett underskott på drygt 0,5°. Månaden innehöll både hög- och lågtryck, och både mängden sol och nederbörd blev normal för årstiden.

Oktober blev ovanligt mild med ett temperaturöverskott på 2,5° i våra trakter och även solig. Stora delar av södra och mellersta Sverige fick något mindre nederbörd än normalt.

November inleddes mildt, och i södra Sverige var det som varmest kring den 12:e, då flera varmerecord slogs. Den 18:e slog vädret om och inte minst i östra Göta- och Svealand föll sedan decimetervis med snö den 21:a och 22:a, i Östergötland mer än 3 dm. Mildare avslutning och snön smälte bort, och som helhet blev månaden 2° varmare än normalt.

Decembers första vecka blev mild men sedan rasade kalluften ner och de följande tio dagarna blev rekordkalla, i våra trakter var det dagtid oftast under -10°, på nätterna kring -20°. Från den 18:e blev det så betydligt mildare bortsett från julaftonen, men nyårsaftonen var rekordmild, cirka +9°. Månadens temperaturunderskott blev kring 1,5° i våra trakter.

Sammanfattningsvis: Mild vinter, typiskt "aprilväder" i april, "normal" maj-månad, samt sommaren varmest/"bäst" i juni och augusti. Kylslagen september följdes av mycket mild oktober, därpå två mycket varierande månader med både värme- och köldrekord.

Rapport 2022

PRUTGÅS (*Branta bernicla*)

Endast ett fynd gjordes av Prutgås som är inte årlig i vårt område. Som vanligt kom det under höstflyttningen. 5 ex. sågs sträckande SV vid Tullgarnsnäs den 26/10 (SC).

KANADAGÅS (*Branta canadensis*)

Ett fåtal övervintrande fåglar observerades. Den 6/1 fanns 3 ex. i Södertälje kanal (OJ) och i februari, fr o m 9/2 rapporterades enstaka fåglar på olika lokaler. Redan några dagar senare började antalen öka. Den 15/2 räknades ca 65 ex. vid Tullgarn (RNA). Större ansamlingar under våren var t ex. ca 150 ex. vid Skanssundet den 26/2 (MLa), 200 ex. vid Västerängen, Tullgarn den 1/3 (HA, ISA) samt 200 ex. vid Påläng den 17/3 (BLj, TSd). Under sensommaren fanns stora antal vid Pilkrogsviken, t ex. den 30/7 då ca 300 ex. räknades (MLa). Den 12/8 fanns ca 350 ex. vid Sund (SG) och den 23/8 400 ex. vid Skanssundet (TSd). Senare under hösten samlade särskilt området kring Mörköbron större antal under längre tid. 310 ex. räknades vid Nora gård den 13/10 (CL) och fortfarande den 6/11 fanns 168 ex. på Nöcknafältet (SC). Därefter avtog antalen men ett fåtal dröjde sig kvar in i december, på norra Mörkö och i Ytterjärna. Årets sista rapporter kom den 11/12 med 2 ex. på Mörkö och den 12/12 med 1 ex. vid Säby handel. Efter köldknäppen i mitten av månaden saknas fynd.

VITKINDAD GÅS (*Branta leucopsis*)

Antalet rapporter har gått ner något men är fortfarande på en hög nivå. Vårens första, 6 st, sågs vid Mörköbron den 13/3 (BKj m.fl). Därefter sågs mindre antal löpande i Tullgarnsområdet och i Ytterjärna. Vid Tullgarn fanns 18 ex. under en knapp vecka med start den 22/3 (KHä). Rapporterna glesnade andra halvan av april. En anmärkningsvärd flock om 60 ex. sågs vid Västerviken den 5/5 (CL). Förra året fanns inga vitkindade gäss i området under häckningsperioden men 2022 fanns enstaka ex. i Södertälje samt vid Skanssundet. Häckning noterades med 4 pulli den 2/6 vid Mälarbadet

(Jls). 3 pulli sågs även vid närliggande Ragnhildsborg den 6/7 (KE). Detta är den första häckningen i Södertälje kommun sedan 2010.

I augusti fanns tillfälligt 15 ex. vid Mörköbron den 12/8 (ÖJ). Därefter startade höststräcket med frekventa rapporter från andra halvan av september. Första halvan av oktober dominerade Tullgarnsområdet där som mest 270 ex. räknades vid Häggnäsviken den 11/10 (SC). Andra halvan av oktober fram till mitten av november dominerade Mörkö med varierande antal, som mest 280 ex. den 28/10 (AR). 320 ex. sträckte S vid Häggnäsviken den 19/10 (AR). Den 15/11 sågs höstens sista med 52 sträckande vid Västerviken (TSd).

GRÅGÅS (*Anser anser*)

Större delen av januari saknas rapporter. Den 27/1 och de kommande dagarna rastade 1 ex. tillsammans med sångsvanar på Norra Mörkö (SG). Redan en vecka in i februari började fler grågäss dyka upp och den 9/2 fanns 37 ex. på norra Mörkö (CL). Antalen ökade successivt och den 20/2 var det 237 ex. på lokalen (SC, JE). Särskilt stora antal värda att lyfta fram var 650 ex. vid Sandasjön den 1/3 (CL) och 1050 ex. vid Säby handel den 4/3 (AR). Från sensommar och in på hösten rastade som vanligt stora antal i vårt område. Pilkrogsviken hade 1600 ex. den 13/7 (CL), Häggnäsviken 1300 ex. den 26/7 (SC) och därefter 1000+ ända fram till mitten av oktober. Högsta antalet var 2600 ex. den 6/10 (ÖJ). Norra Mörkö hade 2000+ från den 21/8 till början av oktober. Toppnotering var ca 4000 ex. vid Björkarösund den 3/9 (SC, JE, PLt). Rapporter kom fram till den 13/11 då 25 sågs sträckande SV vid Häggnäsviken (SC, JE).

SÄDGÅS (*Anser fabalis*)

Sädgäss rastade under mer eller mindre samma vår- och höstperioder som bläsgässen. Särskilt under våren var de dock betydligt sparsammare i antal. De flesta rapporter gäller färre än 10 ex. Årets första, 2 ex. vid Kumla, Ytterjärna, sågs den 18/2 (AR). Den största rastande flocken var 21 ex. vid Kjulsta, Ytterjärna den 18/3 (SC). Några sträckobservationer var 22 ex. mot S vid Björkarösund den 12/3 (PLt, MLa) och 25 ex. förbiflygande vid Pilkrogsviken den 11/4 (AR). Vårfynden upphörde den 15/4.

Första höstfyndet gjordes den 11/9 då 5 ex. sågs förbiflygande vid Sanda-Björkarö, Mörkö (TBe). Mycket små antal, 1–5 ex., rastade. Däremot observerades ett antal större sträckande flockar, såsom 35 ex. vid Igelstaviken den 1/10 (MN), 25 ex. vid Västerviken den 20/10 (SC) och 75 + 25 ex. (SC, JE) samt eventuellt ytterligare 42 ex. (KHä) vid Häggnäsviken den 30/10. Under november saknas rapporter men en sista ensam fågel, rasbestämd till Tundrasädgås, sågs på norra Mörkö den 11/12 (TSd).

Endast ett mindre antal rapporter har bestämning av ras. De är fördelade över såväl vår som höst. Det finns 11 rapporter om Tajgasädgås, varav särskilt värda att nämna är 3 1K vid Tullgarns gården den 29/9 (AR) och 5 rastande vid Häggnäsviken den 4/10 (AR). Endast 4 rapporter gäller Tundrasädgås. 1 ex. sågs vid Skanssundet den 13/3 (BKy). Den 15/3 hade det blivit 4 ex. på lokalen (UM). 2 ex. sågs vid Västerviken den 19/4 (KHä).

SPETSBERGSGÅS (*Anser brachyrhynchus*)

2022 gjordes fynd såväl vår som höst under de typiska perioderna mars och oktober. Den 2/3 sågs 2 ex. vid Björkarösund (SC, JE, UM). De tre kommande dagarna sågs 1–3 ex., troligen samma individer, i Ytterjärna. På höstsidan noterades 1 ex. vid Häggnäsviken den 2/10 (JE). Den 12/10 ankom 7 ex. till Skanssundet (SC, Rkm) som sedan stannade till den 21/10.

BLÄSGÅS (*Anser albifrons*)

Det är stora variationer i bläsgåsens förekomst mellan åren. Förra året sågs större antal såväl vår som höst. 2020 var det sparsamt under våren men mer under hösten. 2022 hade en god vår men en sparsam höst. De första bläsgässen anlände redan på senvintern, den 21/2 då 3 ex. sågs vid Säby handel (SC). Därefter rastade bläsgäss i goda antal under hela perioden fram till den 12/4 då rapporterna abrupt tog slut. I början av vårflyttningen fanns en viss övervikt för norra och mellersta Mörkö där grupper om 20–50 förekom under flera veckor. Största ansamlingen räknades vid

Mörköbron med 80 ex. den 17/3 (SC). På fälten i Ytterjärna inklusive Pilkrogsviken rastade större antal hela vårperioden. Redan den 1/3 fanns 25 ex. vid Pilkrog (HA, ISA). Denna flock växte successivt och nådde så mycket som 200 ex. den 19/3 (JO, AR). Antalet kan ha varit högre i området då samma dag även 100 ex. rapporterades i Ytterjärna (AR). Även Tullgarnsområdet hyste gott om rastande bläsgäss, i början mest i Västerviken, därefter i Häggnäsviken. 100 ex. räknades den 6/4 i Häggnäsviken (SC). I Vårdinge rastade mindre antal i mitten av mars. Största antal var 11 ex. den 13/3 (JJ).

Höstflyttningen inleddes med en ensam rastande vid Tullgarns gården den 27/9 (JE). Därefter rastade endast som mest 6 ex., den 3/10 i Häggnäsviken (SC). Den 19/10 sågs 12 ex. sträckande S över fågeltornet vid Häggnäsviken (AR). Värt att notera var rastande 1K-fåglar på norra Mörkö, först 1 ex. den 13/10 (SC), sedan 3 ex. den 19/10 (HAn, BS). Årets sista, 1 ex. vid Nöckna, sågs den 26/10 (BEx.).

FJÄLLGÅS (*Anser erythropus*)

Fjärde året i rad utan rapporter. Innan den enstaka rapporten 2018 var senaste rapportår 2005.

GÅSHYBRIDER

Enstaka gåshybrider har rapporterats varav den vanligaste var grågås x kanadagås. Även vitkindad gås x kanadagås förekom.

MINDRE SÅNGSVAN (*Cygnus columbianus*)

Fyndbilden för mindre sångsvan är väldigt koncentrerad till perioden någon vecka in i mars fram till början av april. 2022 sågs 1 ex. förbiflygande vid Säby, Ytterjärna, den 7/10 (MOb) och tre dagar senare upptäcktes 1 ex. på fälten Norra Mörkö (SC). Därefter kom dagliga rapporter från Mörkö. Från den 12/3, då 2 ex. sågs vid Idala (MLa), var det omväxlande 1–2 ex. fram till den 19/3 förutom den 17/3 då 2 adulta och 1 2K sågs på Hågafälten (BLj, TSd). Det finns även ett höstfynd, vilket är relativt sällsynt. 4 ex. sågs vid Sanda gård den 9/11 (KEN).

SÅNGSVAN (*Cygnus cygnus*)

Följande lokaler har haft häckande sångsvanar de senaste tre åren:

- Lina Iersjö: Ruvande fåglar rapporterades första gången den 18/4 (KE). 14/5 var det fortfarande ruvning (NJ) medan 3 st ungar sågs den 22/5 (LAr) och den 27/5 (KEN). 3 1K rapporterades den 13/11 (PKy, PRn).
- Sundsviks viltvatten: Den 22/5 rapporterades ett ruvande par och den 30/7 sågs ungfåglar (NJ). Den 11/9 sågs 3 1K-fåglar (NJ).
- Hummelhaga: Ruvande fåglar sågs den 19/5 (JE) men den 19/7 rapporterades misslyckad häckning (AR).

En återkommande lokal från förra året är:

- Träsket, Pershagen: Ett ruvande par sågs första gången den 1/5 (PRn). 3 dunungar sågs den 16/6 (SC).

Nyttillkomna lokaler med säkerställd häckning eller trolig häckning är:

- Gliasjön, längs järnvägen mellan Södertälje och Järna: Ett par som besökte bo sågs den 6/5 (SC) varefter 2 adulta och 2 ungar sågs från tåget den 12/6 (MLa).
- Näsby gård, vid Frösjön norr om Gnesta: 2 adulta och 2 ungar sågs den 13/6 (MLa). 2 1K sågs den 1/9 (MLa).
- Viltvatten 1 km norr Nådhammar, Vårdinge: 5 1K sågs den 29/7 (MLa).

Simsjön har en lång serie år med häckning. 2020 rapporterades dock ingen häckning men de återkom igen 2021. 2022 sågs sångsvan endast fram till slutet av april men ej därefter.

Övervintrande sångsvanar fanns under januari och februari framför allt på Mörkö. Största antal under januari var 70 ex. på fälten, norra Mörkö den 29/1 (JOS). Antalen ökade under februari och var 140 st

sammanräknat i Sandasjön-området den 28/2 (SB). Ca mitten av april började flockarna minska men under hela maj rastade flockar, t. ex. 20 ex. vid Säby handel den 31/5 (MLa). I slutet av året, hela december, fanns mindre antal sångsvanar kvar.

GRAVAND (*Tadorna tadorna*)

En hane observerades mitt på dagen den 12/3 vid Tullgarnsnäs (HN, EE). Troligen samma hane stannade på lokalen t o m den 18/3. Den 24/3 och den 28/3 fanns en hane i närliggande Västerviken (SB). Den 11/4 sågs ett par vid Pilkrogsviken (SB, AR). Troligen samma par fanns de kommande två dagarna i Tullgarnsområdet. Den 13/4 föreföll samtidigt en hane ha funnits vid Skanssundet (SA m.fl.). Den 14/4 sågs 2 par vid Tullgarnsnäs (JE). Därefter kom löpande rapporter om ett par omväxlande från olika platser i Tullgarnsområdet. Vissa datum kom enstaka fynd från Pilkrogsviken och Skanssundet. Det är osäkert om det var samma fåglar som flyttade runt. Den 21/5 kom dock åter en rapport om 4 ex. i Tullgarnsområdet (JJ). Den 25/5 slutade rapporterna komma och inga fler fynd finns under året.

MANDARINAND (*Aix galericulata*)

För tredje året i rad har observationer gjorts i området Pilkrogsviken/Moraån. 2 ex., två honfärgade eller möjligen en hona och en 1K, sågs vid Pilkrogsviken den 5/8 (MOb). Under en period därefter, fram till den 24/8 sågs endast en honfärgad. Under två dagar i slutet av året, den 28–29/12, uppehöll sig en icke ringmärkt hane i Maren, centrala Södertälje (Jls, m.fl.).

ÅRTA (*Spatula querquedula*)

En hane rastade i Häggnäsviken från den 26/3 (JE m.fl.) fram till den 5/4. Den 11/4 dök en hane, eventuellt samma individ, tillfälligt upp i Pilkrogsviken (SB m.fl.). Ett par sensommarfynd finns också. En honfärgad sågs vid vadarstranden, Tullgarnsnäs den 27/7 (JO) och 2 ex. sågs i Häggnäsviken den 31/7 (RNa).

SKEDAND (*Spatula clypeata*)

Årets ankomstdatum, den 25/3, är åt det tidigare hållet. 4 ex. sågs morgonen den 25/3 i Häggnäsviken (SB m.fl.). En lucka i tid kom sedan fram till den 8/4 då ett par återigen sågs i Häggnäsviken (SC). Strax därefter kommer rapporter om mindre antal från ett flertal lokaler. Som mest sågs 8 ex. i Häggnäsviken den 19/4 (LAr). Rapporter med häckningskriterier saknas liksom frekventa rapporter från lokaler som tyder på häckning. Under sensommaren finns ett fåtal fynd i Pilkrogsviken och Skanssundet. Annars dominerar Tullgarnsnäs och Häggnäsviken där som mest 20 ex. rapporterades den 10/9 (CL). Årets sista observation kom den 22/10 (MLa).

SNATTERAND (*Mareca strepera*)

Den uppåtgående trenden i antalet rapporter av snatterand fortsätter oförminskat. Till stor del beror dock detta på hög skådaraktivitet vid de mest välbesökta kustlokalerna där snatteränder förekommer stationärt under hela säsongen. Året börjar med ett vinterfynd den 3/1 om ett par vid Brandalsund (AR). Första vårfyndet kom sedan den 1/3 då ett par fanns vid Mörköbron (KEN). Därefter dröjde det fram till den 10/3 innan frekventa rapporter började komma, dock med små antal större delen av mars. Först den 22/3 sågs 12 ex. vid Skanssundet (UM). Den 29/3 hade en samling av 35 ex. kommit till Häggnäsviken (SC).

Trots det stora antalet rapporter brukar ungar sällan ses. I år sågs dock vid flera ungar/ungfåglar vid Pilkrogsviken, första gången med 9 ex. den 2/7 (MLa). Den 24/8 rapporterades 8 1K på lokalen (MOb). Även vid Egelsviken rapporterades ungar, den 12/7 (AHI). Några inlandsfynd är värda att nämna då dessa är sällsynta. Den 21/4 sågs 3 ex. i Kallfors Svalängen viltvatten (MOb). Ifrån Vårdinge finns en serie fynd spridda under maj varav det första, den 6/5, gäller 2 ex. och "nyligen använt bo" (JJ).

Under tidig höst sker större ansamlingar främst i Tullgarnsområdet. Den 3/9 räknades 160 ex. i Häggnäsviken (JE). Den 6/9 fanns 170 ex. vid Janshällarna, Tullgarnsnäs. Från mitten av oktober blev antalen lägre men rapporter fortsatte komma in i halva december. En grupp om 6 ex. sågs vid Mörköbron den 11/12 (SC, JE). Samma dag sågs även 1 ex vid Skanssundet (BH). Anmärkningsvärt

nog fanns troligen samma individ kvar på lokalen efter köldknäppen i mitten av månaden då den sågs den 19/12 (UM).

BLÄSAND (*Mareca penelope*)

Vårrapporterna inleddes den 16/3 med 2 ex. vid Skanssundet (HN, EE) och är därefter frekventa men gäller små grupper om normalt 1-6 ex. Som mest samlade Häggnäsviken 15 ex. den 28/3 (SB). Rapportflödet följde det vanliga mönstret med en tydlig vårflyttning med tyngdpunkt i april och en höstflyttning under september-oktober. Däremellan finns en mindre topp under juni. Under juli kom en lucka helt utan rapporter.

Enligt vanligt mönster var ansamlingarna större på hösten. Den 12/9 räknades 95 ex. i Häggnäsviken och toppnoteringen på lokalen var 135 ex. den 27/9 (JE). Även Björkarösund samlade större antal, 80 st den 17/9 (PLt). Antalen klingade av under andra halvan av oktober men enstaka ex. stannade kvar under hela november med det sista fyndet den 27/11, 2 ex. i Häggnäsviken (JE). En nämnvärd händelse var 2-3 ex. som rastade i Lina Lersjö under perioden 26/9-3/10 (KE m.fl.)

GRÄSAND (*Anas platyrhynchos*)

Platser med större ansamlingar av gräsand var som vanligt Maren inne i Södertälje under vintern där ca 150 ex. fanns den 2/2 (KEN) samt lika många den 29/12 (UM). Vid Brandalsund räknades 196 ex. den 20/2 och 200 ex. den 25/12 (AR). Vid Skanssundet fanns ca 250 ex. den 26/2 (MLa). Även på sensommaren fanns större antal vid Skanssundet, 180 ex. den 15/8 (UM). 2022 finns endast en rapport om ungfåglar utsatta för jakt. 50 1K noterades i Gerstabergets viltvatten den 8/6 (AR).

STJÄRTAND (*Anas acuta*)

Ett mindre antal rastade under vårflyttningen. 2 ex. noterades i Häggnäsviken den 21/3 (SC). Rapporter kom sedan regelbundet under ca 2 veckor. Som mest var det 4 ex., vilket första gången rapporterades den 26/3 (JE m.fl.). Ytterligare rapporter under april var 1 hane i Pilkrogsviken (MOb, HQ), 1 par vid Hamnskär, Överenhörna den 28/4 (UM) och 1 par vid Nora Holmäng den 29/4 (MLa). En ovanlig sommarobservation om ett icke angivet antal kom den 27/6 från Pilkrogsviken (OE). Sensommar och tidig höst är den period som normalt ger flest fynd. Den 15/8 rastade 1 ex. vid Skanssundet (CL). Därefter rapporteras enstaka ex. från Tullgarnsnäs, Björkarösund, Pilkrogsviken, Nora Holmäng samt vikarna vid Tullgarn. Största antal var 12 ex. i Häggnäsviken den 9/9 (PRi). Årets sista, en hane, rastade vid Skanssundet den 17/10 (PLt).

KRICKA (*Anas crecca*)

Fyndbilden stämmer väl med snatteranden och bläsanden. Flyttningens flödet börjar synas i mitten av mars. Dessförinnan kom ett vinterfynd om 1 ex. vid Brandalsund den 22/1 (AR) samt ett fynd av 2 ex. vid Västerviken den 2/3 (KHä). Som vanligt är Häggnäsviken den lokal som samlar flest andfåglar och som mest fanns 120 krickor där den 26/3 (SC). Även Björkarösund med 44 ex. den 21/3 (PLt), Pilkrogsviken med 50 ex. den 24/3 (CL) och Tullgarnsnäs med 90 ex. den 14/4 (JE) samlade större antal under vårflyttningen.

Den enda konstaterade häckningen skedde i den lilla dammen vid ICA Maxi i Moraberg där ungar sågs den 3/8 (SC). Sannolikt är dock mörkertalet stort p g a undanskynt leverne under häckningen. En rad rapporter finns under våren från sjöar och dammar som är lämpliga häckningsbiotoper. Som särskilt trolig häckningslokal kan nämnas Simsjön där observationerna sträcker sig in till mitten av juni.

Under hösten samlades stora antal på vadarstranden vid Tullgarnsnäs. Som mest räknades 210 ex. in den 20/8 (SC). I Häggnäsviken nådde antalet som mest 205 den 14/9 (SC, JE). Kring mitten av oktober minskar antalen men mindre grupper stannade in i november med sista fyndet den 23/11 om 7 ex. i Västerviken (HN, EE). Det finns även ett isolerat decemberfynd, 1 ex vid Skanssundet den 19/12 (CL, UM).

SIMANDSHYBRIDER

En stjärtand x gräsand rapporterades från Tullgarnsnäs den 12/3 (HN, EE) samt den 19/3 (HAs, ASt). Även den 10/4 rapporterades en hane av denna korsning vid Häggnäsviken (SC, JE).

RÖDHUVAD DYKAND (*Netta rufina*)

Förra årets observationer av rödhuvad dykand följdes i år upp med ett fynd av 4 ex., 3 hanar och en hona (KE, m.fl.) som endast sågs under två dagar, 20/4–21/4, i området kring Ragnhildsborg/Linanäs marina. Var fåglarna närmast kom ifrån och sedan tog vägen är oklart. Den enda rapporten från landsdelen i övrigt är en ensam hane i Täby några dagar tidigare.

BRUNAND (*Aythya ferina*)

Antalet rapporter av brunand har fallit tillbaka till mer normala nivåer efter 2021 års höga antal. Under vintern och våren sågs endast små antal, oftast 1–3 ex. Under januari sågs 1 hane vid Brandalsund den 19/1 och den 24/1 (SC). Endast vid ett tillfälle under våren sågs en något större ansamling, 7 ex. i Häggnäsviken den 8/4 (SC). Rapporter med häckningskriterier saknas helt liksom fynd i lämpliga häckningsbiotoper. För första gången sedan 2014 saknas vårrapporter från Simsjön. Fynd av små grupper eller enstaka fåglar gjordes under häckningsperioden juni och juli men bara i Pilkrogsviken och i Häggnäsviken. Från sensommaren och in på hösten sågs fortfarande mest små antal och enbart från lokalerna Häggnäsviken, Björkarösund och Pilkrogsviken/Ytterjärna båtklubb. Vid Björkarösund sågs den 3/10 10 ex. och den 6/10 12 ex. (PLt). Den 27/11 sågs 9 ex. i Häggnäsviken och den 1/12 fanns 17 ex. i Pilkrogsviken (SC). Även under december finns enstaka fynd.

VIGG (*Aythya fuligula*)

Vigg samlas i mycket stora flockar under vinterhalvåret och havsvikarna i Södertälje kommun är säkra lokaler för att se stora antal. Årets största räknade/skattade antal i havsvikarna var 7000 ex. vid Tullgarnsnäs den 20/2 (JE, SC). Den 1/12 skattades 5000 ex. i Häggnäsviken. Ytterligare några exempel var 4800 ex. vid Björnhagen den 19/12 (CL), 3000 ex. i Pålundet den 12/2 (PKy) och 2500 ex. vid Skansundet den 5/3. Norasjön lockar regelbundet stora mängder vigg såväl under vår som höst. 2022 räknades som mest 1500 ex. på våren, den 23/4 (RV) och på höstsidan hela 11 500 ex. den 27/11 (JE). Detta är tredje året i rad med antal överstigande 10 000 ex. i Norasjön på senhösten.

BERGAND (*Aythya marila*)

Liksom för brunand gick antalet rapporter ner och likaså saknades större antal under vinter och vår. Enstaka övervintrande individer fanns under hela vintern med start den 7/1 då 1 ex. sågs i Egelsviken (TJa). Tidiga vårens största ansamling var 10 ex. utanför Eriksö (BKy). I slutet av april fanns större ansamlingar av vigg i Västerviken och i Norasjön. Tillsammans med dessa sågs den 23/4 9 ex. i Norasjön och 16 ex. i Västerviken (RV). Bergänder sågs fram till den 9/5 då vårens sista, en hona, sågs i Pilkrogsviken (KEN). En julirapport kom den 8/7 då 2 honor sågs i Häggnäsviken (KE). Under andra halvan av augusti samt i september och oktober sågs 1-3 ex. främst i Häggnäsviken men även vid några tillfällen vid Skansundet. Andra halvan av november samlades större antal i Tullgarnsområdet. Den 15/11 räknades 60 ex. i Västerviken och utanför slottet (TSd). Den 23/11 fanns 70 ex. i Västerviken (HN, EE) och den 27/11 var det 50 ex. i Häggnäsviken (JE). Fortfarande den 7/12 fanns 13 ex. kvar (HN, EE). Årets sista bergand, en ensam fågel, sågs den 19/12 vid Skansundet (CL).

EJDER (*Somateria Mollissima*)

Antalet rapporter ligger kvar på den högre nivå som noterats de senaste åren. Årets första sågs i Himmerfjärden den 17/3 (TSd, BLj) vilket är ett normalt ankomstdatum. Därefter är rapporterna mer eller mindre dagliga. Observationerna är spridda i hela Östersjödelen av området, även ända in till Södertälje stad. Största räknade ansamling var minst 200 ex. utanför Söräng, mellersta Mörkö den 10/4 (HAn, BS). Häckning (sedda ungar) noterades i fem områden:

- Skorvan, Pershagen. Den 11/6 sågs ungar, oklart hur många (AR).
- Brandalsund. Fr o m den 28/5 sågs ungar vid framförallt Litet skär. Som mest sågs 7 ex., den 28/5 (AMä).
- Farstanäs. Den 28/5 sågs ett par med ungar (HQ). Även den 18/6 sågs här ungar, 8 ex. (AR).
- Skansundet. En första rapport om ungar, oklart hur många, kom den 1/6 (UM). Därefter sågs mindre antal ungar här vid ett flertal tillfällen under hela juni månad.

- Hornö. Den 13/6 sågs ungar vid Hornö udd (PLt).

Från mitten av juli brukar observationer av ejder vara fåtaliga. 2022 avtog de regelbundna rapporterna en vecka in i juli och därefter finns endast ett fynd, 10 ex. vid Oaxen den 16/8 (AJ).

SVÄRTA (*Melanitta fusca*)

Svärtan är alltid mycket fåtalig i området och i år finns endast en observation. Den 6/11 sågs 1 ex. flygande i en viggflock över Björkarösund/Ledarön (KOk, PKy).

SJÖORRE (*Melanitta nigra*)

Vårrapporterna inleddes den 19/2 med ett honfärgat ex. i Tullgarnsområdet (JO, MOB). Därefter finns ytterligare 7 spridda rapporter från Tullgarnsområdet, alla om en hona/honfärgad, under tiden fram till den 8/4. Det är troligt att dessa rapporter gäller samma rastande individ. Under senhöst finns en rapport om 2 ex. den 13/11 vid Hornö på sydligaste Mörkö.

ALFÅGEL (*Clangula hyemalis*)

Vinter och vårfynden gjordes som vanligt uteslutande öster och söder om Mörkö, på kustavsnittet från Axvik i norr till Hornö udd i söder. Ett flertal rapporter under hela januari följdes av en lucka under februari för att sedan vara spridda från början av mars till slutet av april. Minst 60 ex. rapporterades den 4/1 från Tunanäs (SB). Större flockar samlades andra halvan av mars då 300 ex. sågs rastande i Himmerfjärden den 17/3 (BLj, TSd), 250 ex. spelande i samma område den 20/3 (PKy), 150 ex. utanför Eriksö den 30/3 (PLt) och fortfarande 200 ex. spelande i Himmerfjärden den 1/4 (KE). Lite senare, i mitten av april räknades 1800 ex. utanför Hornö den 13/4 (JE, SC) och 1200 ex. i samma område den 22/4 (PLt). Vårens sista, ca 50 ex., sågs från Kalkberget den 29/4 (BLj, PWn).

Under hösten finns ett mindre antal rapporter. Från Hornö sågs den 13/11 25 ex. och från samma område 20 ex. den 28/12 (TBe). I Egelsviken sågs 25 ex. den 14/11 (SC) och 20 ex. den 15/11 (CL). En ensam hane rastade vid Björnhagen den 18/12 (HN, EE).

KNIPA (*Bucephala clangula*)

Knipa räknas typiskt i glesa ansamlingar av hundratals, ofta på samma lokaler där vigg räknas i tusentals. Ett exempel var 300 ex. vid Tullgarnsnäs den 20/2 då samtidigt 7000 vigg räknades. Andra exempel på stora antal var 500 ex. vid Hornö den 5/3 (TBe), 300 ex. i Hägnäsviken den 21/5 (BJ), 170 ex. också i Hägnäsviken så sent som den 22/6 (SC), 300 ex. vid Brandalsund den 13/11 (AR) samt 350 ex. utanför Tullgarns slott den 11/12 (SC, JE). Även Skansundet är en lokal som samlar mycket knipa. Den 18/12 fanns där ca 300 ex. (HN, EE). Ett antal rapporter om lyckad häckning i form av sedda ungar har inkommit:

- Lina naturreservat, Våtmarksstigen: 19 pulli den 23/5 (PKy)
- Träsket, Pershagen: 7 pulli den 30/5 (MOB) och 9 den 3/6 (JO)
- Vackstanäs: 12 pulli den 11/6 (AR)
- Tullgarnsområdet: 8 pulli den 12/6 (JH, BD, OD)
- Sundsvik Hills viltvatten: Obestämt antal pulli den 18/6 PKy)
- Biodammarna, Tullgarn: 3+3 pulli den 19/6 (MLa)

SALSKRAKE (*Mergellus albellus*)

Övervintrande eller rastande salskrakar fanns 2022 fram till en vecka in i maj vilket följer normalt mönster. Under tidiga vintern dominerade lokaler med öppet vatten kring Mörkö. T.ex. räknades 80 ex. vid Björnhagen den 1/1 (PKy), 55 ex. vid Ekö den 11/1 (PLt) och 45 ex. vid Tullgarnsnäs den 15/1 (JE, SC). Hägnäsviken började förekomma i mitten av februari och kulminerar på 120 ex. den 26/3 (JE).

Antalen minskade successivt under april. Efter första veckan i maj, då flertalet flyttat norrut, fanns till en början 2 men senare 1 honfärgad som stannade i Tullgarnsområdet under sommaren vilket är ovanligt. T.ex. sågs 2 ex. i Västerviken den 19/6 (RNa), 1 ex. på samma plats den 2/7 (RNa) och 1 ex. vid Tullgarnsnäs den 19/8 (SC, JE).

I månadsskiftet september-oktober började fler dyka upp i Häggnäsviken men antalet nådde över 20 ex. först den 14/10 (SC). Häggnäsviken är den klart dominerande lokalen under hösten men mindre antal förekom även på andra lokaler, främst kring Mörkö. Antalet i Häggnäsviken nådde en första kulmen den 1/11 då 125 honfärgade rapporterades (oklar fördelning hanar i eklipsdräkt, honor och 1K) (CL). Höstens första rapport om hanar kom den 13/11 då 2 ex. sågs i Häggnäsviken (CL). Tidiga vinterns högsta antal blev 260 ex. utanför Tullgarns slott den 11/12 (JE, SC). En pålitlig lokal under denna tid var också Björnhagen vid Oaxen-färjan där som mest 45 ex. räknades den 18/12 (HN, EE). Liksom flera andra dykänder rastar salskrakar ibland i Norasjön. Den 14/11 sågs där 8 ex. (HN) och den 27/11 sågs 15 ex. (JE).

STORSKRAKE (*Mergus merganser*)

Storskrake ses året runt och häckar talrikt i vårt område. Flockar om hundratals, sällsynt upp till ett par tusen, är typiskt under vinterhalvåret. Största rapporterade antal i Södertälje kommun är 2250 ex. vid Mörköbron i november 2021. Den största ansamlingen under 2022 var 1000 ex. vid Tullgarnsnäs den 15/1 (JE, SC). Andra större flockar var 700 ex. vid Ulvsundet den 22/2 (SC), 600 ex. utanför Tullgarns slott den 26/2 (RNA) och 700 ex. i Boviken den 3/4 (SC).

SMÅSKRAKE (*Mergus serrator*)

Småskrake rapporterades enligt vanligt mönster, glest under höst och vintern och tätare under april och maj. Fynd saknades sedan som vanligt under högsommaren. Den 5/1 räknades 18 ex. vid Axvik på Mörkös ostsida (SB). I övrigt var det genomgående 1–6 ex. som rapporterades. Mörkö, framför allt östra sidan samt Tullgarnsområdet dominerade rapporterna. Under senare delen av april och under maj gjordes flera observationer norr om slussen i Södertälje, vid Ragnhildsborg. Den 22/4 sågs ett par (JO, JK, JKa) liksom den 2/5 (KE). Den 20/5 sågs enbart en hane liksom den 31/5 (KE). Ett annat intressant fynd är ett rastande par i Sundsörsviken, Nykvarn den 20/4 (TCa).

Höstrapporterna var få men utspridda från början av oktober till slutet av december och omfattade som mest 6 ex. vid Egelsviken den 14/11 (SC).

JÄRPE (*Tetrastes bonasia*)

Järpe observeras inte årligen i vårt område men i år finns en rapport. På Hornö på sydligaste Mörkö fångades lockläte vid ljudinspelning av andra fågelläten den 5/3 (TBe).

TJÄDER (*Tetrao urogallus*)

Årets 11 rapporter är en nedgång jämfört med de senaste åren men en normal siffra för 2010-talet. De högre siffrorna för de närmaste åren bakåt är kopplade till inventeringar i Almnäsområdet. Observera dock att tjäder är en art som skyddas gällande rapporter med häckningskriterier. Som vanligt har de flesta av årets tjädrar rapporterats under tidig vår. Färsk spillning sågs vid Vattgruvmossen den 13/2 (JE). Den 2/3 sågs en tupp vid Palmskog nära Vattgruvmossen (JE). Från samma plats sågs en födosökande och en förbiflygande tupp samma datum, den 13/3 samt likaså en förbiflygande tupp den 20/3 (Pky). Den 12/3 sågs en höna vid Långa Acksjön i Ytterenhörna (SC). Den 16/4 sågs 2 honor och en tupp vid (och på) asfaltvägen nära Korsmossen norr Stora Alsjön och den 25/4 sågs en höna i samma område (SB). På flera ställen i närheten av Södertälje Naturskola hittades äldre spillning den 23/4 (AR). En senhöstrapport finns från Trönsjön i Sjundaskogarna den 6/11 (JE).

ORRE (*Lyrurus tetrix*)

7 rapporter av orre är den högsta siffran under 2000-talet. Dock kom alla under en begränsad period tidig vår (från den 2/3 till den 6/4) och från samma område, Vattgruvmossen med omnejd. Förutom från själva Vattgruvmossen finns en rapport om 5 spelande strax väster om Vattgruvmossen, (1 km norr sjön Akaren) den 2/4 (JO, MOB).

RAPPHÖNA (*Perdix perdix*)

Från mitten av 2010-talet har antalet rapporter varit mycket få och 2022 saknas helt observationer.

VAKTEL (*Coturnix coturnix*)

Ovanligt många rapporter kom in men många gäller samma fågel/fåglar. Den första kom den 27/5 då 1 ex. spelade tillfälligt vid Pilkrogsviken (BKy). Eventuellt samma individ spelade sedan i Ytterjärnaområdet under perioden 4/6–12/6 (JE, m.fl.). Efter en paus återkom rapporter från området, nu från Lideby den 28/6 och 30/6 (HA). I Vårdinge kan eventuellt två ex. ha spelat den 5/6. 1 ex. rapporterades vid Asplunda under natten (JE) och sedan 1 ex. mellan Valsta och Usta under kommande förmiddag (VH). Nära Usta hördes spel även senare, den 9/6, den 13/6 och den 23/6. Ytterligare ett område förekom, fuktängen SO Nygård på mellersta Mörkö, där spel hördes första gången den 9/6 (TSd). Från samma plats hördes spel den 15/6 (SB, JE).

NATTSKÄRRA (*Caprimulgus europaeus*)

De 17 rapporterna inleddes den 26/5 då 1 ex. sågs vid Tuna, Ytterenhörna (MA). De flesta rapporter om spel kom sedan under första halvan av juni, de flesta från Sjudaskogarna men några även från mellersta och södra Mörkö. Efter en lucka i tid kom sedan två rapporter i början av juli. 3 ex. spelade vid Vattgruvmossen den 1/7 (MBs) och 2 ex. vid Stora Envättern den 19/7 (BK).

GÖK (*Cuculus canorus*)

Årets ankomstdatum, den 5/5 hördes en gök vid Stensättra Gård (NJ), är normalt. Därefter kom nästintill dagliga rapporter. Antalet rapporter är liknande som de senaste två årens högre nivå jämfört med tidigare år. I början av juli började fynden glesna ut. Sista spellätet hördes vid Tullgarnsnäs den 7/7 (JE). En 1K-fågel sågs vid Kjulsta, Ytterjärna den 21/8 (AR). Sista göken rapporterades den 3/9 i Södertälje (Rve).

TORNSEGLARE (*Apus apus*)

Arten klassas som starkt hotad i senaste versionen av rödlistan. Sett till antalet rapporter i vårt område syns dock ingen nedgång. Årets första ankom den 13/5, vilket är tämligen normalt, då 2 ex. sågs vid Brandalsund (AR). Anmärkningsvärt är hur få som ser och rapporterar häckningar. Under året har endast en rapport gällande bobesök kommit, 6 ex. vid Mikaelgården den 27/6 (AR). Under sensommaren samlas vissa dagar stora antal. En sådan rapport är 750 ex. den 27/7 kring Kumla, Ytterjärna (AR). Årets sista observation var 1 ex. vid Lideby den 23/8 (AR). Värt att nämna är dock att den näst sista kom hela 11 dagar tidigare, den 12/8 med 3 ex. i Järna (MOB).

SKOGSDUVA (*Columba oenas*)

Antalet rapporter tog ett signifikant steg uppåt och är det högsta hittills. Skogsduvor brukar börja anlända i mitten av februari. Årets första sågs den 10/2 vid Berga, norra Mörkö (HA, ISA). Därefter var rapporterna ganska glesa men en dryg vecka senare kom tätare rapporter. Årets sista skogsduvor sågs sträckande vid Hägnäsviken den 26/10 (KHä).

RINGDUVA (*Columba palumbus*)

Två januarifynd finns detta år, båda från Södertälje stad. Den 24/1 sågs 1 ex. förbiflygande i Sydhamnen (KE) och den 26/1 rapporterades 1 ex. vid Tomtevägen (LS). Från en vecka in i februari kom frekventa rapporter. Några större rastande flockar under våren var 400 ex. på norra Mörkö den 30/3 (PLt), 400 ex. vid Stav den 10/4 (JE) samt 500 ex. vid Skyttorp den 21/5 (AR). Under hösten finns ett par bra sträckdagar att lyfta fram. Den 29/9 räknades 3756 sträckande S vid Tullgarns gården (AR) och den 4/10 sträckte 6893 ex. åt SV vid Hägnäsviken (AR). Enstaka stannade kvar in mot vintern. Till exempel sågs 2 ex. vid Tullgarn den 18/12 (HN, EE, ASt, HAs).

TURKDUVA (*Streptopelia decaocto*)

1–3 ex. rapporterades under hela året ifrån Hertig Carls väg i Södertälje Södra. Vid ett tillfälle sågs 4 ex., den 6/1 (TLA, PBk). Populationen i Södertälje har de senaste fem åren varit liten men stabil. Max 5 ex. har rapporterats under denna tid. Inga regelbundna lokaler finns i Storstockholm men inom länet finns stationära fåglar i Norrtälje och Älmsta, Vaddö. Närmast i Södermanland är Strängnäs stad, Nyköpings samt Oxelösunds tätorter.

VATTENRALL (*Rallus aquaticus*)

Vinterfynd gjordes i början av året, under januari, men ej i slutet. November och december saknar helt rapporter. I januari, den 1/1 (AR) och den 24/1 (HA), hördes läten i Träsket, Pershagen. Den 1/1 noterades också 1 ex. i Sigtunaåns utlopp invid Gnesta (JE) och den 9/1 hördes 1 ex. vid Egelsviken, mellersta Mörkö (SC). Första vårobservationen gjordes den 27/3 då 2 ex. sågs i Träsket Pershagen (JO) varifrån sedan flera observatörer rapporterade under tidig vår. I övrigt fanns färre lokaler representerade under vår/sommar än förra året. Utöver vassbevuxna havsvikar kom flera rapporter från Simsjön (KE, BLj, MLa) och en, 2 ex. den 1/5, från Kallfors Svalängen viltvatten (MOB). Från dammsystemet i Lina naturreservat finns ett fynd den 20/8 (HT m.fl.).

1K-fåglar finns rapporterade från två lokaler. Den 26/8 sågs 1 1K vid Tullgarnsnäs (TSd). Vid Pilkrogsviken finns en rad rapporter av ungar/1K. Den första kom 6/9 då 2 pulli sågs (SC, HQ). Den 8/9 och 9/9 rapporterades 3 pulli (HQ) och den 11/9 4 ex. (SC). Därefter följde ganska få höstfynd och årets sista hördes vid Tullgarnsnäs den 26/10 (SC).

KORNKNARR (*Crex. crex.*)

De senaste sex åren har endast 1–2 observationer på år gjorts. 2022 gjordes ett fynd av en spelande hane i ett rapsfält vid Brandalsund den 1/6 (AR).

SMÅFLÄCKIG SUMPHÖNA (*Porzana porzana*)

För första gången på 10 år saknas fynd av småfläckig sumphöna. Sett till Södermanland som helhet finns ingen tydlig trend i antalet rapporter så utfallet i vårt område är antagligen en normalvariation av denna fåtaligt förekommande art.

RÖRHÖNA (*Gallinula chloropus*)

25 rapporter är en normal nivå för rörhöna. Under våren är det samma områden som förra året som förekommer, dagvattendammarna i Morabergsområdet samt dammsystemet i Nykvarn. I Moraberg sågs årets första i McDonalds-dammen den 30/3 (PKy). Vid ICA Maxi sågs den första den 10/4 (JO). I dessa båda dammar sågs sedan 1 ex. upprepat under april men sedan inte mer, eventuellt p g a tilltagande tät vegetation. I Nykvarn sågs den första rörhönan i de övre dammarna den 27/3 (HH). Här sågs även ett par den 5/5 (BSk). 1 ex. sågs på icke angiven plats i Nykvarn den 7/5 (AO).

I augusti rapporterades 1K-fåglar i Morabergsområdet. Den 8/8 sågs en 1K i dammen 650m syd McDonalds-dammen (SC) och den 23/8 fanns en 1K i dammen vid ICA Maxi (SC). I Lina Lersjö sågs ett ex. vid flera tillfällen under perioden 25/9–14/10 (KEN, LS m.fl.). Senhöstfynd gjordes i Nykvarn med 1 ex. den 18/11 (HH) samt med 1 ex. i Torpaviksdiket den 15/12 (MAM).

SOTHÖNA (*Fulica atra*)

Årets största ansamlingar räknades i Häggnäsviken och vid Skanssundet. I Häggnäsviken fanns 1100 ex. den 22/8 och senare 1300 ex. den 5/10 (JE). Vid Skanssundet sågs 1100 ex. den 23/1 (SC, JE).

TRANA (*Grus grus*)

Vårens första tranor anlände den 1/3 då 1 ex. sågs rasta vid Sandasjön (CL) och 1 ex. sågs förbiflygande vid Kasberget, Tullgarn (HAN). Därefter är fynden frekventa men enbart med enstaka eller ett fåtal individer. En stor del av rapporterna kom som vanligt under mars och april. Ett exempel på en stor rastande flock var 60 ex. vid Pilkrogsviken kvällen den 9/4 (HQ). Även under maj sågs flockar om upp till 60 ex. rasta eller flyga förbi.

Från några lokaler finns mer eller mindre tydliga indikationer på häckning. På norra Mörkö, i området från Skanssundet och över mot Björkarösund finns en hel del fynd av par i häcktid. Parning/ceremonier sågs vid Skanssundet den 20/3 (LAr) och 2 pulli den 30/5 (PLt). Den 11/6 sågs 1 pulli vid Sandasjön (PLt). Den 14/5 sågs en ruvande fågel vid Kålsö (PLt). Den 11/6 sågs 2 pulli vid Tveta spårområde (AR). Vid Orrsättra, Överjärna sågs 2 ad och 2 pulli den 18/6 (BKy). Rapport om bo/ägg/ungar kom från Rävsalaviken den 17/7 (SC). Även från Simsjön, där häckning skett tidigare år, sågs par under häcktid, 2 ex. den 7/3 (BLj), 4 ex. den 16/4 (KE) och sedan flera fynd under vår/sommar. Marsjön med

2 ex. den 17/4 (PRn) och Ånstasjön med 2 ex. den 23/4 (LGA) är ytterligare två möjliga häckningslokaler.

Flockar av tranor, troligen icke häckande fåglar, ses ibland under högsommaren. På norra Mörkö sågs 81 ex. den 6/7 (CL). I början av augusti, den 3/8 var det hela 350 ex. i detta område (PLt). Norra Mörkö är också det område som mest drar större flockar under hösten. Den 3/9 räknades hela 700 ex. vid Björkarösund (SC, JE, PLt). 700 ex. rapporterades även från Charlottenborg (norr om Hölö kyrka) den 11/9 (AR). Rapporterna avtog i månadsskiftet september/oktober. Den 4/10 räknades 244 ex. sträckande SV vid Häggnäsviken (AR). En liten grupp om 3 ex. stannade ovanligt länge vid Västra Kumla, Turinge. De rapporterades under november och fram till den 5/12 (LS, MLa).

SMÅDOPPING (*Tachybaptus ruficollis*)

56 rapporter detta år, vilket är färre än de närmast föregående årens.

Första *vinter*-rapporten kom den 22/1 med 1 ex. från Branddalsund. (HA, ISA, AR, RWs), därefter följde ett antal rapporter därifrån med mellan 1 och 2 ex. t.o.m. den 26/2. Två ex. noterades även vid Skansundet den 5/2 (PLt, KHä).

Från den 1/4 t.o.m. den 17/11 inkom 36 rapporter, de flesta från Tullgarnsområdet och Lina Lersjö. Den 30/8 rapporterades en unge som matades av en förälder vid Häggnäsviken (SC, JE).

Det högsta rapporterade antalet var 4 ex. vid Sundsviks Hills viltvatten den 30/8 (MA) och den sista rapporten för året kom den 11/12 med 1 ex. i vattnet vid Tullgarns slott (JE, SC).

SVARTHAKEDOPPING (*Podiceps auritus*)

99 rapporter i år, förra året 138.

Årets första rapport kom den 5/4 med 1 ex. nedanför Tullgarns slott (KE).

Under våren t.o.m. maj rapporterades enligt följande:

- Pilkrogsviken: 1 ex. den 10/4 (JO, FEn), 2 ex. den 13/5 (CL), 2 ex. den 21/5 (SC, MNs)
- Lina Lersjö: Som mest 10 ex. tiden 11/4-6/5 (KEN, LS, m.fl.), 2 ex. bobygge den 14/5 (NJ, JSt), den 22/5 2 ex. varav 1 ruvande (LAr), den 27/5 4 ex. (KEN), den 29/5 6 ex. (KE).
- Tullgarnsnäs: 2-3 ex. den 12-15/4 (SC, JE, JO, ALg)
- Logsjön, Järna: 1 ex. den 14/4 (AR)
- Häggnäsviken, Tullgarn: 1 ex. den 19/4 (LAr) och den 21/4 (HH), 2 ex. den 28/4 (KHä), 1 ex. den 5/5 (CL) och 3 ex. den 7/5 (RNa, SC, SKe)
- Sundsviks Hills viltvatten: 8 ex. den 19/4 (MA), 4 ex. den 7/5 (BSk), 2 ex. den 19/5 (BSk), 6 ex. den 22/5 (NJ)
- Römora/Rudsjön, Ytterjärna: 4 ex. den 15/4 (JO), 6 ex. den 20/4 (LGK), 4 ex. den 21/4 (AR) och den 29/5 (JO)
- Västerviken, Tullgarn: 10 ex. den 23/4 (RV), 2 ex. den 26/4 (SC), 2 ex. den 4/5 (GA), 1 ex. den 8/5 (RNa)
- Kalkberggets naturområde, Mörkö: 2 ex. den 29/4 (BLj)
- Gliasjön, Ytterjärna: 2 ex. den 6/5 (SC)
- Simsjön, Hölö: 2 ex. den 8/5, parning (PAS), 3 ex. den 11/5 (LS).

Konstaterade häckningar:

- Lina Lersjö: Den 14/5 2 ex. bobygge, den 22/5 1 ex. ruvande (LAr)
- Sundsviks Hills viltvatten: Den 30/7 4 pulli (NJ).

Under sensommaren/hösten noterades mellan 1 och 2 ex., de flesta i vikarna vid Tullgarn och i Lina Lersjö. Årets sista rapport kom den 5/12 med 1 ex. vid Järnafjärden, Ytterjärna (UM).

STRANDSKATA (*Haematopus ostralegus*)

Årets första rapport inkom den 15/3 med 1 ex. vid Skansundet, Mörkö (UM).

Under häckningstid (april-juni) gjordes ett 190-tal observationer med mellan 1 och 6 ex., flest från Skanssundet och Håggnäsviken.

Enda konstaterade häckningen skedde vid Bergvik/Skeppsholmen i Södertälje där 3 små pulli fanns den 30/5 (JI) och en stor pulli den 22/6 (KE). Enstaka häckningar i Mälaren som helhet rapporteras ungefär vartannat år enligt Artportalen. På Fläsklösa i Hallsfjärden sågs en ruvande fågel den 15/6 (UM, AF). Rapport om häckningsförsök även på Skjutholmen, Farstanäs den 18/6 (AR).

Under andra halvåret kom det in 10 rapporter från Skanssundet med mellan 1 och 2 ex. och en rapport från Egelsviken, Mörkö. Årets sista rapporterade strandkator kom den 23/7 med 2 ex. vid Skanssundet (JWn).

LJUNGPIPARE (*Pluvialis apricaria*)

Årets första rapport kom den 25/2 med 1 ex. vid Hågafälten, Mörkö (AR). Detta är en hel månad tidigare än något års första rapporter i vårt område enligt Artportalen och det tredje februarifyndet i Sörmland. Våren t.o.m. maj gav ytterligare ett 25-tal rapporter med som flest 30 ex. den 2/5 vid Björkarösund, Mörkö (MAm).

Under sensommaren/hösten inkom ett 35-tal rapporter både från Mörkö, Tullgarns- och Pilkrogsområdet, med som flest 8 ex. vid Pilkrogsviken den 13/8 (MLa). Årets sista rapport kom den 14/10 med 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (TSn).

KUSTPIPARE (*Pluvialis squatarola*)

Inga vår-rapporter detta år.

Under höststräcket, mellan den 24/7 och den 21/8 inkom följande rapporter:

- Tullgarnsnäs: 1 ex den 24-27/7 (JE, SC, JO m.fl.), 1 ex. den 2/8 (KEN, LAr m.fl.), 2 ex. den 17-19/8 (JE, SC, ÖJ), som mest 3 ex. den 20/8 (KHä, HQ, TBe, SC) och 2 ex. den 21/8 (SB, KEN m.fl.)
- Västerviken, Tullgarn: den 1/8 1 ex. (RNa)
- Skanssundet, Mörkö: den 20/8 1 ex. (LAr)

TOFSVIPA (*Vinulus vinlus*)

Årets första vipor skådades den 10/2 med 1 ex. vid Sund/Påläng/Mörköbron, Hölö (SG, HA, ISA m.fl.), och vid Skanssundet, Mörkö (AR). Vårens största antal rapporterades den 10/4 med 150 ex. vid Björkarösund, Mörkö (MLa).

Ruvande fåglar noterades med 2 ex. den 1/5 vid Skanssundet (UM), 1 ex. den 2/5 vid Tullgarnsnäs (PLt), 6 ex. den 7/5 vid Skanssundet (UM).

Pulli rapporterades enligt följande:

- Tullgarnsnäs: den 24/5 (JE)
- Skanssundet: 2 ex. den 1/6 (UM)
- Västerviken, Tullgarn: den 6/6 10 ex. (CL), den 9/6 6 ex. (RNa)
- Pilkrogsviken: den 6/6 1 ex. (KEN)
- Sandasjön, Mörkö: den 11/6 1 ex. (PLt)
- Tullgarnsområdet: den 12/6 totalt 12 ex. (OD, JHa)
- Nora Holmäng, Mörkö: den 14/6 (MLa)

Under sensommaren/hösten rapporterades stora anhopningar från bl.a. Pilkrogsviken med 580 ex. den 1/9 (SC), Björkarösund, Mörkö 500 ex. den 11/9 (JO) och på fälten norra Mörkö med som flest 1250 ex. den 30/9 (JE). Årets sista rapport kom den 23/11 med 1 ex. vid Håggnäsviken (HN, EE).

STÖRRE STRANDPIPARE (*Charadrius hiaticula*)

Årets första rapport kom den 18/3 med 3 ex. vid Skanssundet, Mörkö (LAr, LS m.fl.).

Ruvande fåglar eller ägg/ungar rapporterades från Skanssundet, Mörkö: Den 18/5, ruvande fågel (KE), därefter 3 pulli den 28/6 (UM) och 1-2 nyligen flygga den 1-22/7 (UM, MLa, SC).

Under sensommaren/hösten sågs som flest 65 ex. den 17/8 (JE, SC) och 60 ex. den 18/8 (JE), samtliga vid Tullgarnsnäs. Det är först de sista tre åren så här stora antal rapporterats i vårt område. Årets sista rapport kom den 5/10 med 1 ex. vid Pilkrogsviken (UM).

MINDRE STRANDPIPARE (*Charadrius dubius*)

Ett 70-tal rapporter inkom första halvåret, de flesta från Pilkrogsviken och Tullgarnsområdet men också enstaka från Mörkö, Vårdinge och Södertälje. Vårens första rapporter inkom den 15/4 med 1 ex. vid Västerviken, Tullgarn (AR, JO) och 2 ex. vid Pilkrogsviken (HQ, AR).

Möjliga häckningar eller parning observerades den 6/5 vid Pilkrogsviken (AR), den 7/5 vid Skanssundet, Mörkö (AR) och den 18/6 vid Hägnäsviken (JO). Avledningsbeteende rapporterades från Igelsta strand, Östertälje den 12/6 (UM). Inga rapporterade pulli detta år.

Under sensommaren/hösten rapporterades som mest 4 ex. vid Tullgarnsnäs den 2/8 och den 17/8 (JE, SC). Årets sista rapport kom den 26/8 med 2 ex. vid Tullgarnsnäs (JE, KHy).

SMÅSPOV (*Numenius phaeopus*)

Årets första rapport kom den 24/4 med 1 ex. vid Pilkrogsviken (KE, MOb, SC, JE). Fågeln var kvar även nästa dag. Från Skanssundet kom rapporter om 1 ex. den 27/4 (KE), den 5/5 (CL) och den 15/5 - 16/5 (JE, PLt). Från Pilkrogsviken rapporterades 2 ex. den 13/5 (HQ, AR) och från Ekbacken, Västerviken, 1 ex. den 16/8 (RNa). Årets sista rapport kom den 20/8 med 1 ex. förbiflygande vid Hägnäsviken (KHä).

STORSPOV (*Numenius arquata*)

Årets första rapport inkom den 8/4 med 4 ex. vid Pilkrogsviken (TSd, HQ, JO, LS, SC, MAm) Under våren/försommaren inkom ett 30-tal rapporter med som flest 30 sträckande vid Norasjön, Tullgarn den 23/4 (RV), 25 sträckande vid Skanssundet den 21/4 (UM) och 15 sträckande den 14/4 över Hägnäsviken (RNa, SB).

Sommaren/hösten gav ett 15-tal rapporter med som flest 25 sträckande vid Farfars Udde, Nykvarn den 4/7 (HH), 13 sträckande den 6/8 vid Pilkrogsviken (MBk, DBr) och 12 ex. rastande den 16/8 vid Ekbacken, Västerviken (RNa). Årets sista rapport kom den 17/8 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (JE, SC) och 1 ex. vid Västerviken, Tullgarn (JW, GW).

MYRSPOV (*Limosa lapponica*)

Likt förra året, inga iakttagelser under våren/försommaren. Den första rapporten kom den 7/7 från Tullgarnsnäs (JE).

Mellan den 9/7 och den 27/8 inkom ett 30-tal rapporter från ett antal skådare med som mest 3 ex. den 26-27/7 och 2 ad + 2 1K den 18-20/8, samtliga från Tullgarnsnäs utom 1 ex. som observerades vid Skanssundet den 18/7 (AR). Den sista rapporten detta år var den vid Tullgarnsnäs den 27/8 (KN).

RÖDSPOV (*Limosa limosa*)

Endast 2 rapporter av denna art detta år, nämligen 1 ex. den 8/7 vid Pilkrogsviken (HQ, MLa) och 1 ex. den 27/8 vid Hägnäsviken, Tullgarn (KHä).

KUSTSNÄPPA (*Calidris canutus*)

Den 26/7 rapporterades från Tullgarnsnäs hela 22 ex. (SC, ÖJ, HQ, JE). Detta torde vara en av de högsta noteringarna i vårt rapportområde.

Därefter följde rapporter enligt följande: Den 27/7 till 29/7 och den 31/7 2 ex. vid Häggånsviken, Tullgarn (KEN, HQ, JO, UM, KE, AO, SA, TSn, RNA), den 1/8 1 ex. vid Häggånsviken (KHä), den 13/8 2 ex. vid Pilkrogsviken (MLa), den 17/8 –19/8 mellan 3 och 5 ex. vid Tullgarnsnäs (JE, SC) och den 20/8 3 ex. vid Tullgarnsnäs (KHä, TBe, HQ, SC). Årets sista rapport kom den 21/8 med 5 ex. vid Tullgarnsnäs (KEN, MOb, KN, TSd, SB, LAr).

BRUSHANE (*Philomachus pugnax*)

Årets första rapport kom den 15/4 från Tullgarnsnäs (SC). Under vårensträcket inkom ett 60-tal rapporter med som flest 23 ex. den 27/4 vid Pilkrogsviken (KE, LAr).

Under höststräcket inkom ett par hundra rapporter med som flest hela 105 ex. vid Tullgarnsnäs den 9/9 (TSd). Detta är den första rapporten med mer än 100 ex. på 24 år (då antalet var 200 ex).

Årets sista rapport kom den 2/11 med 2 ex. rastande vid Västerviken, Tullgarn (ÖJ).

MYRSNÄPPA (*Limicola falcinellus*)

Mellan den 17/8 och den 29/8 inkom så gott som dagligen rapport om 1 ex. vid Tullgarnsnäs. Troligen rör det sig om samma individ vid dessa tillfällen.

Därefter inkom en sista rapport om 2 ex. den 5/9 vid Pilkrogsviken (LAr, KE).

SPOVSNÄPPA (*Calidris ferruginea*)

Årets första rapport kom den 18/8 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (JE).

Därefter följde rapporter, samtliga med 1 ex. vardera, enligt följande: Den 19/8 från Tullgarnsnäs (JE, SC) och den 20/8 från Västerviken, Tullgarn (JO). Därefter från Tullgarnsnäs den 20/8 (TBe, HQ, SC), den 21/8 (MOb, KN, SB), den 22/8 (PLt) och den 4/9 (SC).

Årets sista rapport, också den från Tullgarnsnäs, kom den 5/9 (JE).

MOSNÄPPA (*Calidris temminckii*)

Årets första rapport kom den 8/5 med 2 ex. vid Pilkrogsviken (JE, SC).

Under resten av maj inkom ett 20-tal rapporter med som flest 6 ex. vid Tullgarnsnäs den 16/5 (HQ) och 4 ex. vid Sillen, Vårdinge den 18/5 (JJ).

Under slutet av juli och hela augusti inkom ett 20-tal rapporter från Skanssundet, Tullgarnsnäs och Pilkrogsviken med mellan 1 och 3 ex. Årets sista mosnäppa dröjde sig kvar ända till den 11/10 då 1 ex. observerades vid Skanssundet, Mörkö (UM, SC).

KÄRRSNÄPPA (*Calidris alpina*)

Årets första kärrsnäppor sågs vid Tullgarnsnäs den 16/5 då 5 ex. rapporterades därifrån (PLt). Detta var också den enda vårrapporten i år.

Under sommaren/hösten inkom ett 90-tal rapporter med en topp kring 20 fåglar den 17–22/8 och med som flest 38 ex. den 18/8 vid Tullgarnsnäs (JE). Årets sista rapport kom den 20/10 med 1 ex. vid Häggånsviken (SC, KHä).

SKÄRSNÄPPA (*Calidris maritima*)

Det finns en rapport från Häggånsviken den 27/5 om 2 ex. som behöver styrkas med en utförligare dokumentation. En tidigare rapport från Norasjön den 8/5 **2019** är numera borttagen från Artportalen. Detta medför att vi tills vidare bara har ett godkänt fynd av arten i vårt område och det är från 2003.

SMÅSNÄPPA (*Calidris minuta*)

Årets enda vårrapport kom den 17/5 med 2 ex. vid Pilkrogsviken (HQ, AR).

Under retursträcket inkom följande rapporter (samtliga med 1 ex):

- Häggånsviken, Tullgarn: Den 6/7 (KHä)

- Pilkrogsviken: Den 23/7 (KE), den 27/8 (HQ, JE, AR), den 28/8 (KEN, JO, TSn, KE) och den 1/9 (SC)
- Tullgarnsnäs: Den 27/8 (KHä), den 28/8 (JO, JE, PKy), den 29/8 (SC, HQ), den 5/9 (KHä), den 18/9 (MLa) därpå årets sista den 19/9 (JE).

DVÄRGBECKASIN (*Lymnocyptes minimus*)

Årets första rapport kom den 20/3 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (SB), därefter inkom följande rapporter (1 ex. om ej annat anges):

- Pilkrogsviken: Den 24/3 (AR)
- Tullgarnsnäs: Den 12/4 (JE, SC), den 15/4 (SC), den 28/4 (SC), den 28/9 3 ex. (JE), den 2/10 7ex (JE), den 8/10 (SC) och den 16/10 10 ex. (JE).
- Björkarösund, Mörkö: Den 17/4 (PLt)
- Skansundet, Mörkö: Den 27/4 (MLa), den 15/10 (KHy) och den 16/10 10 ex. (SC, JE).
- Brandalsund, Ytterjärna: Den 28/4 (AR)
- Häggnäsviken, Tullgarn: Den 17/10 10 ex. förbiflygande (CL)

Årets sista rapport kom den 22/10 med 2 ex. vid Tullgarnsnäs (MLa).

Tvåsiffriga tal av arten är bara rapporterade två gånger tidigare under 2000-talet i vårt område enligt Artportalen, en gång på våren och en gång på hösten.

ENKELBECKASIN (*Galliano galliano*)

Årets första beckasin observerades den 14/3 vid Tullgarnsnäs (SC). Årets högsta antal rapporterades den 9/4 med 32 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (SB).

Spelande individer under häckningsperioden rapporterades från följande platser: Sandasjön, Pilkrogsviken, Häggnäsviken, Kallfors, Tullgarnsnäs, Lina gård, Nygårds strandäng och Tysslinge. Årets sista rapport kom den 23/11 med 3 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (HN, EE).

DUBBELBECKASIN (*Galliano media*)

Endast två rapporter detta år, nämligen 1 ex. vid Björkarösund, Mörkö den 1/5 och 1 ex. vid Pilkrogsviken den 16/9 båda (SC).

DRILLSNÄPPA (*Actitis hypoleucos*)

Årets första observation gjordes den 27/4 vid Farfars udde, Nykvarn (HH).

Konstaterad häckning rapporterades den 23/5 från Engsholm, Mörkö, då bo med ägg/ungar observerades (MFd). Den 30/5 rapporterades om bo med 4 ägg vid Gerstabergs viltvatten (EZ) och den 8/6 föda åt 2 ungar på samma plats (AR).

Spelande individer, permanent revir eller andra tecken på möjlig häckning har rapporterats på följande lokaler: Pilkrogsviken, Skansundet, Bränningeviken, Brandalsund, Farstanäs, Hornö och Snäckviken i Södertälje.

Årets sista rapport inkom den 5/9 med 7 ex. rastande vid Tullgarnsnäs.

SKOGSSNÄPPA (*Trißnga ochropus*)

Årets första rapport kom den 5/3 då 1 ex. rastade vid Björkarö gård, Mörkö (PLt). Detta är det tidigaste fyndet i Sörmland någonsin enligt Artportalen.

Spelande individer, permanent revir eller andra tecken på möjlig häckning rapporterades på följande lokaler: Mikaelgården, Bränninge och Pilkrogsviken i Ytterjärna, Marsjön i Östertälje, Kiholm och Mora torp samt Almnäs i Södertälje, Tullgarnsnäs, Tullgarns slottspark, Kålsö på Mörkö.

Årets sista rapport kom den 28/8 med 1 ex. vid Västerviken, Tullgarn (JO).

RÖDBENA (*Tringa totanus*)

Årets första rapporterades med 1 ex. den 30/3 vid Häggnäsviken, Tullgarn (MNs).

Häckning konstaterades den 11/6 vid Skanssundet, Mörkö då 2 pulli rapporterades (PLt).

Spelande individer eller andra tecken på häckning rapporterades från följande lokaler: Pilkrogsviken, Skanssundet, Brandalsund, Mörköbron, Tullgarnsnäs, Häggnäsviken, Rävslaviken, Björkarösund, Däderösund, och på Mörkö också vid Fagervik, Nygård och Nora.

Vårens högsta antal rapporterades med 15 ex. den 20/6 vid Tullgarnsnäs (SC).

Årets sista rapport kom den 17/9 då 1 ex. rapporterades från Pilkrogsviken och 3 ex. från Skanssundet (JW, GW).

GRÖNBENA (*Tringa glareola*)

Årets första sågs rastande vid Pilkrogsviken den 28/4 (MLa).

Vårens största antal rapporterades med 35 ex. den 30/6 vid Ekbacken, Västerviken (RNa).

Sommaren/hösten gav som flest 42 ex. den 1/7, också vid Västerviken (RNa).

SVARTSNÄPPA (*Tringa erythropus*)

Årets första rapport kom den 23/4 med 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (KHä).

Årets högsta antal rapporterades med 9 ex. vid flera tillfällen, samtliga vid Häggnäsviken: Den 8/5 (JE, SC), den 15/8 (RNa) den 17/8 (CL), den 6/9 förbiflygande (AWb) och den 14/9 (JE, SC).

Årets sista svartsnäppa noterades med 1 ex. vid Häggnäsviken den 11/10 (SC).

GLUTTSNÄPPA (*Tringa nebularia*)

De första exemplaren noterades den 14/4 med 1 ex. vid Häggnäsviken (SB) och 2 ex. vid Tullgarnsnäs (JE). Vårens största antal rapporterades den 3/5 med 9 ex. vid Tullgarnsnäs (JE).

Sommaren/höstens högsta antal kom från Häggnäsviken den 13/8 med 18 ex. (AR) Årets sista rapport kom den 12/11 med 1 ex. vid Pilkrogsviken (AR).

SKRATTMÅS (*Chroicocephalus ridibundus*)

Årets största ansamling rapporterades från Ytterjärna med 1500 individer den 9/4 och den 15/4 (AR).

Från Sundsviks Hills viltvatten, Turinge rapporterades som flest 6 ad. den 22/5 (NJ). Efter restaurering av våtmarken fanns i år inga lämpliga häckningsöar, vilket antagligen förklarar frånvaron av häckningar vid kontroll bland annat den 18/6 (PKy).

Konstaterad häckning rapporterades däremot vid Simsjön, Hölö den 7/6 med minst 50 ad. i bebodda bon (BLj) och vid Igelstaviken, Södertälje den 18/6 med 200 pulli (PKy).

DVÄRGMÅS (*Hydrocolceus minutus*)

Endast fem rapporter av denna art i år. Den första kom den 2/5 med 1 ex. vid Kyrksjön, Hölö (SC, JE).

Därefter kom rapporter den 3/5 med 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (HN, EE) och 1 ex. vid Brandalsund (AR). Den 11/5 observerades 2 ex. vid Tullgarnsnäs (HN, EE) och slutligen 1 ex. den 13/5 vid Häggnäsviken, Tullgarn (KHä).

KASPISK TRUT (*Larus cachinnans*)

En rapport av denna trut i år, nämligen 1 ex. den 4/11 rastande vid Pershagens småbåtshamn (AR).

Förra året gjordes de första säkra observationerna av arten i vårt område.

SILLTRUT (*Larus fuscus*)

Årets första rapport kom den 17/3 med 1 ex. rastande på västra Järnafältet, Ytterjärna (MLa).

Årets största antal rapporterades med 16 ex. rastande vid Bruksgatan, Södertälje den 26/4 (KE).

Ruvande fåglar rapporterades enligt följande:

- På ett litet skär utanför Brandalsund: Den 15/5 10 ex. (AR), den 28/5 5 ex. (AMä), den 8/6 14 ex. (AR) och den 10/6 12 ex. (MOB).
- Skjutholmen, Farstanäs: den 18/6 2 ex. (AR)

Ungar rapporterades enligt följande:

- Ett litet skär utanför Brandalsund: Den 21/6 14 adulta med föda åt ungar samt 7 pulli, den 25/7 14 pulli (AR)
- Maren, Södertälje: Den 17/7 3 pulli (AR). Detta är den första konstaterade häckningen i Södertälje stad.
- Skanssundet, Mörkö: Den 21/8 5 flygga (troligen häckat i närheten, SC)

Årets sista rapport kom den 24/9 med 1 ex. rastande vid Skanssundet, Mörkö (PLt).

SKRÄNTÄRNA (*Hydroprogne caspia*)

Årets första observation gjordes den 12/4 med 2 ex. överflygande vid Tullgarnsnäs och 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (SC). Därefter inkom ett 70-tal rapporter mellan den 14/4 och den 16/9 med mellan 1 och 4 ex., de flesta från Tullgarnsnäs men också från Mörkö, Tullgarnsvikarna och Pilkrogsviken.

SMÅTÄRNA (*Sternula albifrons*)

En rapport om 1 ex. detta år, nämligen den 20/5 vid Pilkrogsviken (ALg, UM).

Detta är den 6:e observationen av denna art i vårt rapportområde på 2000-talet och den 13:e totalt. Den närmast föregående rapporten är från år 2020.

SILVERTÄRNA (*Sterna paradisaea*)

Årets första rapporter kom den 23/4 med 1 ex. vid Nora Holmäng, Mörkö, 3 ex. vid Tullgarnsnäs och 6 ex. vid Västerviken, Tullgarn (samtliga RV).

Fåglar i lämplig häckningsbiotop rapporterades från skären utanför Tullgarnsnäs vid några tillfällen i maj med som mest 10 ex. Den 7/6 rapporterades också om 4 ruvande på skären (HN).

Årets sista rapport kom den 17/8 då 1 ex. observerades vid Skanssundet, Mörkö (JW, GW).

SVARTTÄRNA (*Chlidonias niger*)

Den 7/5 observerades 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (RNa, SKe). Detta är det 6:e fyndet i vårt område, det föregående var 2016.

SMÅLOM (*Gavia stellata*)

1 rapport i år, den 13/4 från Hornöudd, Mörkö (SC). Arten ses ungefär vartannat år i vårt rapportområde.

STORLOM (*Gavia arctica*)

Ett drygt 100-tal rapporter inkom i år vilket är ungefär som året innan. Årets första rapport kom den 28/2 med 1 ex. förbisträckande vid Påläng, Hölö (SG). Nästa rapport avser 2 ex. vid Stadavik, Södra Yngern den 28/3 (HH).

Konstaterade häckningar skedde på följande lokaler:

- Akaren, Mölnbo: 2 pulli den 5/6 och den 9/7 (SB)
- St. Stensjön, Mölnbo: 1 pulli den 19/6, 2 pulli den 29/6 och den 12/7 (SB)
- Aspen, Hölö: 2 pulli den 14/6 (MB) och 1 pulli den 1/7 och den 17/7 (SB)
- Bergasjön, Mölnbo: 1 pulli den 17/6 och den 13/7 (SB)
- Farfars udde, Nykvarn: 3 pulli observerades vid ett flertal tillfällen mellan den 17/6 och den 3/8 (HH)

- Tullan, Östertälje: 1 pulli den 10/7 (IK) och den 17/8 (PRn).

Observationer i häckningstid utan sedda ungar eller misslyckad häckning gjordes på följande platser:

- Sörsjön, Hölö: 2 ad. den 15/4 (AR), den 23/6 och den 18/7 (SB)
- Stora Envättern, Vårdinge: 2 ad. den 24/4 (MAp), den 3/6, den 16/6 och den 12/7 (SB)
- Uttran, Östertälje: 3 ad. den 1/5 (PRn)
- Långsjön, Vårdinge: 1 ad. den 5/5 (SNo)
- Turingen, Nykvarn: 2 ad. den 12/5 (MOb)
- Vällingen, Tveta: 2 ad. den 6/6, 3 ex. den 19/6, 2 ad. den 21/6 och 6 ad. den 10/7 (SB)
- Trönsjön, Vårdinge: 2 ad. den 15/6 (SB)
- Ogan, Överjärna: 2 ad. den 16/6 och den 12/7 (SB)
- Malmsjön, Turinge: 2 ad. den 8/7 och 9 ad. den 18/7 (SB).

Större antal under sommaren/hösten: 9 ad. den 18/7 i Malmsjön, Turinge (SB) och Aspen, Hölö den 7/8 (DE). Årets sista lom sågs den 20/9 vid Stora Envättern, Vårdinge (MLm).

VIT STORK (*Ciconia ciconia*)

1 ex. rapporterades av personalen vid Tveta-tippen den 3/5 (genom AR). Detta är den första säkra observationen i vårt rapportområde sedan 2015. Rapporten från Rävslaviken 2020 är numera borttagen från Artportalen.

STORSKARV (*Phalacrocorax carbo*)

Rapporter finns från hela året men väldigt få kommer från de västra delarna av vårt område. En av dessa avser 50 ex. som passerade Stene vid Sillen i Vårdinge den 20/7 (JO). Det största rapporterade antalet detta år är 1000 ex. den 16/9 från Tullgarnsnäs (CL).

RÖRDROM (*Botaurus stellaris*)

Årets första sågs den 7/1 vid Egelsviken, Mörkö (KE). Därefter hördes spel från följande platser:

- Tullgarnsnäs den 14/4 (JE), den 15/4 (ALg, SC), den 17/4 (PLt), den 23/4 (RV). Fågeln hördes österut från vassarna på Mörkö.
- Simsjön, Hölö: den 16/4 (KE)
- Dåderösund, Mörkö: den 6/5 (PLt).

GRÅHÄGER (*Ardea cinerea*)

Vinterns största antal rapporterades den 12/1 med 18 ex. vid Ströms kanal (Torpaviksdiket), Södertälje (RMå), 17 ex. den 19/3 vid Kasholmen, Mörkö (AR) och 21 ex. överflygande vid Pålängsvägen, Hölö den 5/4 (SG). Sommaren/hösten gav som flest 17 ex. den 2/7 vid Ekbacken, Västerviken (RNa), 16 ex. den 3/7 vid Hägnäsviken (CL), 20 ex. den 7/7 vid Skansundet (KE) och 17 ex. den 2/11 vid Västerviken (ÖJ).

Inte heller i år har bon, ruvningar eller ungar rapporterats i vårt område.

ÄGRETTÄGER (*Ardea alba*)

Årets enda vårrapport kom den 30/5 med 3 ex. förbiflygande vid Döda skogen, Pershagen (JO). Därefter följde ett flertal rapporter efter häckningsperioden från:

- Skansundet 4 ex. den 26/7 vid (JE, SC)
- Hägnäsviken 3 ex. den 27/7 (KEN, SA, JO, AR m.fl.), 2 ex. den 1/8 (KHä) och från Västerviken 1 ex. också den 1/8 (RNa),
- Pålsundet 2 ex. förbiflygande den 31/7 (HVa), Mörköbron 2 ex. förbiflygande den 12/8 och 1 ex. den 17/8 (AR)
- Tullgarnsområdet 3 ex. den 3/8 (GSI), Tullgarnsnäs 3 ex. den 10/8 (JE),
- Pilkrogsviken 1 ex. den 28/8 (TS, KE) och Björkarösund 1 ex. den 29/8 (UM, ALg)
- Hägnäsviken 1 sent ex. den 19/10 (AR, SC)

Frågan är hur många individer som är inblandade i ägrett-rapporterna under juli-augusti.

FISKGJUSE (*Pandion haliaetus*)

Ankomst en vecka in i april är helt normalt. De första gjusarna sågs den 6/4 i Pilkrogsviken (AR) samt i Häggnäsviken (SB m.fl.). En stor del av rapporterna kommer från Ytterjärna, främst Pilkrogsviken samt från Tullgarnsområdet, framför allt Häggnäsviken. Det finns dock en hel del fynd även i inlandet, i Mälaren, Yngern samt i ett antal mindre sjöar. Observera att häckningsindikationer döljs i Artportalen för den här arten. Frekventa rapporter kom fram den 11/9 då 1 ex. sågs vid Tullgarnsnäs (KHä). Därefter finns ett sent fynd den 7/10 då 1 ex. sågs förbiflygande vid Häggnäsviken (KHä).

BIVRÅK (*Pernis apivorus*)

31 rapporter är relativt mycket för vårt område. Årets första sågs den 26/5 vilket är åt det sena hållet. Samma dag rapporterades 1 ex. vid Lina naturreservat (JE) och 1 ex. vid Ekeby, Ytterenhörna (MA). Vid Ekeby sågs också 2 ex. i spelflykt den 1/7 (MA). Rapporter förekommer hela häckningsperioden men de som har häckningskriterier döljs och ingår ej i denna sammanställning. Årets sista sågs den 12/9 vid Sanda gård (JE).

KUNGSÖRN (*Aquila chrysaetos*)

7 fynd gjordes vilket är normalt. Normalt är också att de sker under vinter/tidig vår samt under senhösten. Ett fynd i augusti gjordes vilket är ovanligt. 1 3K rapporterades den 13/8 vid E4 Höllöavfarten (LÖ, KÖs). Fynd under början av året var 1 2K som landade i en trädtopp vid sjön Akaren den 6/1 (MLf, MBs), 1 3K+ förbiflygande vid Nygård, Mörkö den 18/1 (JE, SC) samt 1 ex. förbiflygande vid Sandvikens brygga, Ytterenhörna den 5/3 (HGn). I oktober sågs 1 1K sträckande SV den 4/10 vid Häggnäsviken (AR, KHä, KEN, MBs). På samma lokal sågs den 9/10 2 ex. (KHä) samt 1 1K sträckande S (SC, JE).

DUVHÖK (*Accipiter gentilis*)

98 rapporter är det högsta under det senaste decenniet. Rapporterna är spridda över hela året.

SPARVHÖK (*Accipiter nisus*)

En bra sträckdag noterades den 4/10 så 36 ex sträckande SV räknades vid Häggnäsviken (AR).

BRUN KÄRRHÖK (*Circus aeruginosus*)

Årets första bruna kärrhök, en hane, sågs vid Häggnäsviken den 27/3 (SC, HLi, MBe). Därefter dröjde det nästan en vecka, till den 3/4, innan nästa fynd varefter frekventa rapporter kom. Inga rapporter som visar säkerställda häckningar finns i år men från några områden finns indikationer:

- Träsket, Pershagen: Inga häckningskriterier finns men en sammanhängande serie rapporter från den 10/4 till den 1/7. Den 12/4 (JO) och den 16/6 (SC) sågs både hane och hona.
- Pilkrogsviken: En mycket tät rapportserie från tidiga april genom hela häckningssäsongen. Oftast omväxlande hane/hona men några fynd av par finns, den 21/4 (CL, IL) och den 29/4 (MLa). Den 28/4 sågs två ex. flyga med pinnar in i vassen (HQ), vilket var det bästa häckningskriteriet.
- Simsjön: Relativt starka tecken på häckning finns. Den 16/4 sågs hela 4 ex., två par (KE). Den 20/4 sågs ett par (LAr). Likaså den 21/4 (JE), den 27/4 (BLj) och den 28/4 (MLa). I maj finns bara två singelrapporter men den 3/6 (KE) samt den 7/6 sågs åter paret (BLj). Den 17/7 sågs två honfärgade samt 1 1K (PKy).
- Sandasjön med omnejd: Sandasjön hade högst troligt en häckning. Den 1/5 sågs ett par (PKy) liksom den 11/5 (UM, ALg) och den 13/5 (CL). Utspritt under maj och juni sågs omväxlande hane och hona.

Följande områden har haft troliga häckningar tidigare men inte lika troligt 2022:

- Mellersta Mörkö: I trakterna kring Mörköbron finns i år inga tecken på häckning. Tre rapporter kom i april, en i maj och sedan inga förrän mitten av juli och framåt.

- Tullgarnsområdet: Glesa rapporter under april-juni men inget som tyder på häckning. 1 1K sågs dock den 2/7 vid Tullgarns gården (JO).
- Sundsviksområdet: Ett mindre antal rapporter men de gäller både hane och hona (men aldrig samtidigt) och de är utspridda över april till juni.

En ny lokal med chans på häckning är:

- Kallfors-området: En gles serie rapporter utspridda under april till juni. Den 28/4 sågs ett par vid Svalängens viltvatten (MOb) men sedan inte mer.

Det finns en del spridda fynd i rapportområdet under häckningstid så någon förbisedd häckning skulle kunna finnas. De täta rapporterna i september, till tämligen stor del 1K-fåglar, tog abrupt slut den 18/9 då årets sista bruna kärrhök sågs vid Häggnäsviken (SC). Detta är ett relativt tidigt sista datum.

BLÅ KÄRRHÖK (*Circus cyaneus*)

Förra årets stora antal rapporter (86) följdes 2022 upp med ytterligare en bra siffra, 73 st. Dock är det säkerligen i stor utsträckning många rapporter som gäller samma rastande eller övervintrande fåglar. Under januari, februari och mars kom frekventa rapporter om såväl en hane som en hona på olika lokaler mellan Tullgarn och Järna. Under april kom ett mindre antal rapporter om födosökande eller sträckande. Den 5/5 sågs vårens sista, en hona vid Lillsjön, Mölnbo (SNo). Första höstfyndet gjordes den 8/9 då 1 1K + 1K/hona sågs vid Häggnäsviken (JE). Fynd gjordes sedan utspritt under resten av året. I december finns tre fynd. En hane vid slottsparken, Tullgarn den 18/12 (HN, EE) samt 1 ex. förbiflygande vid Häggnäsviken såväl den 27/12 som den 31/12 (KHä).

STÄPPHÖK (*Circus macrourus*)

Tre fynd gjordes under 2022, alla gällande hanar. Den 15/4 sågs en hane födosökande nära vägen mellan Järna och Nykvarn strax söder om korsningen mot Gnesta (ASa). Den 17/6 sågs en hane vid Kjulsta, Ytterjärna (AR). Ett fynd kom under hösten, den 21/9, då en hane sågs sträckande SV vid Sandasjön (UM, JE, ALg, JEm).

RÖD GLADA (*Milvus milvus*)

Efter att årets första fynd gjordes, 1 ex. vid Skanssundet den 19/3 (MTm, RKm), kom kontinuerlig rapportering om 1 ex. i de öppna landskapen från Järna ner till Tullgarn. Tätast kom rapporterna under juli och augusti. Tredje veckan i augusti dök fler exemplar upp. Den 14/8 sågs 2 ex. vid Mikaelgården (AR). Den 21/8 fanns 3 ex. vid Kjulsta, Ytterjärna (MOb, JO). Dessa var kvar även dagen efter och minskade till 2 ex. två dagar senare. Även från Vårdingeområdet kom ett flertal rapporter med upp till 3 ex. Den 17/7 sågs 3 ex. över en vallslåtter nära Svalsta (PKy). Den 15/7 hade 1 ex. setts längre norrut i Vårdinge, vid Kvigärde (AR) samt senare 2 ex. vid Svalsta den 24/7 (MBs). Dessa var kvar även två dagar senare. Troligen fanns ett antal röda glador i regionen som var rörliga över ganska stora områden, särskilt i tider av skörd och slåtter. Närmaste säkerställda reproduktion finns i Lästringeområdet mellan Vagnhärad och Tystberga men fler häckningar finns i inre Sörmland. När kommer första häckningen hos oss? I Ytterjärna finns några rapporter under september med den sista den 11/9 vid Lideby (AR).

BRUN GLADA (*Milvus migrans*)

En adult fågel sågs förbiflygande vid fälten norra Mörkö den 11/8 i samband med rapsskörd (KE). Brun glada har varit i det närmaste årlig i vårt område de senaste 10 åren.

HAVSÖRN (*Haliaeetus albicilla*)

2022 rapporterades havsörn 276 av årets 365 dagar. Rapporterna har naturligtvis en övervikt nära saltsjön men en förvånansvärt stor spridning finns över hela rapportområdet. Ibland samlas kring ett tiotal havsörnar på samma plats, särskilt på norra Mörkö. Den 10/4 sågs hela 16 ex. vid Dåderösund (HAs). Ett annat exempel är 11 ex. vid Björkarösund den 11/5 (UM, ALg). Även vid Häggnäsviken kan ibland många örnar ses. Förmiddagen den 4/10 bedömdes 9 ex. finnas i området (AR). Dagen för den stora örnräkningen den 5/3 bedömde rapportsammanställarna vid fältstationen Rördrommen att 7

havsörnar fanns i Mörköområdet baserat på de olika rapportörernas observationer. Föreningen räknade från Slessberget.

FJÄLLVRÅK (*Buteo lagopus*)

Fjällvråkar övervintrade i området och förekom stationärt eller rastande fram till den 18/4. Detta är ganska normalt även om det förekommer fynd en bit in i maj. Höstfynden började andra veckan i september vilket också följer normalt mönster. Under vinter och tidig vår fanns stationära fjällvråkar i följande områden:

- Mörköbron med omnejd: För det mesta 1 ex. rapporterat frekvent under hela perioden (fram till den 10/4). Vid några tillfällen sågs 2 ex.
- Pilkrogsviken/Ytterjärna med omnejd: 1 ex. under hela perioden fram till den 11/4. Även här vid ett par tillfällen 2 ex.
- Norra Mörkö: 1 ex. rapporterat frekvent fram till den 18/4
- Vårdinge: 1 ex. huvudsakligen S väg 57. Vid några tillfällen fynd vid Nibble/Visbohammar. Frågan är om det är två olika. Den 12/2 sågs 3 ex. dra mot N vid Visbohammar (VH).
- I Tullgarnsområdet finns endast tre väl spridda fynd vilket antyder att inget vinterrevir funnits här.
- Tveta-området: Vid ett par tillfällen, den 5/2 och den 25/2, sågs 1 ex. (SB)

Under höst till tidig vinter fanns stationära fjällvråkar i följande områden:

- Mellersta och södra Mörkö: Under september var fynd av 1 ex. spridda över ett större område men i november-december koncentrade i närheten av Mörköbron
- Pilkrogsviken/Ytterjärna med omnejd: En stor mängd rapporter om 1 ex. från den 20/9 till slutet av december.
- Norra Mörkö: 1 ex. frekvent rapporterat från den 1/10 till slutet av december.
- Vårdinge: Glesa rapporter om 1 ex. (vid ett tillfälle 2 ex.) från den 25/10 till mitten av december.
- Tullgarnsområdet: En stor mängd rapporter om 1–6 ex. under september och oktober men därefter endast en rapport i slutet av november. Värt att nämna är en bra sträckdag, den 4/10 då 23 ex. räknades sträcka SV (AR).
- Lina/Mora torp: 1 ex. sågs regelbundet från den 5/10 till mitten av december.
- Tveta-området: Glesa rapporter men väl spridda i tid från den 16/10 till slutet av december antyder att 1 ex. kan ha varit stationär i trakten.

Sammanfattningsvis gällande vinterrevir, 4 säkra + ca 2 ytterligare under vintern i början av året samt 6 säkra samt någon ytterligare på tidiga vintern i slutet av året.

ORMVRÅK (*Buteo buteo*)

Likt tidigare år var rapportfrekvensen högst under vinter och vår vilket inte speglar förekomsten då merparten flyttar söderut. Om man delar upp perioden januari till mitten av februari, då enbart övervintrande ormråkar finns, i tiodagarsperioder och räknar antalet delområden där vråkar observerats landar man på 20–25 individer, en liknande siffra som föregående år. Detta med antagandet att fåglarna är begränsat rörliga under vintern. Flera områden i våra kommuner har begränsad skådarbevakning under vintern så det verkliga antalet är troligen närmare det dubbla. Populationen i Södertälje och Nykvarn under sommarhalvåret bör ligga kring 150 enligt Fåglarna i Sverige om man antar genomsnittlig täthet i Stockholms och Södermanlands län. Antalet rapporter under högsommaren var dock så lågt som 5–10 per vecka.

Rapporterna antyder att sydsträcket var störst i andra och tredje veckan i oktober. Den 4/10 räknades hela 311 sträckande SV vid Hägnäsviken (AR). Den 19/10 rapporterades 19 ex. sträckande på samma lokal (AR). Nordsträcket under våren kan inte urskiljas i rapporteringen, varken som angiven aktivitet sträckande eller som en förändring i antal individer eller rapporter.

PÄRLUGGLA (*Aegolius funere*)

Sex rapporter tiden 25/1-8/2 då sporadiskt spel hördes vid Vällingen, Hummelhaga (BKy m.fl.). Detta är det 10:e året med rapporter av arten under 2000-talet.

SPARVUGGLA (*Glaucidium passerinum*)

Fjorton rapporter inkom i år. Den första rapporten kom den 22/1 med 1 ex. spelande vid mellersta mossen, Mörkö (AR). Därefter följde ett antal rapporter från St. Alsjön, Vårdinge: Den 2/1 2 ex. (MOb), den 2/2 1 ex. (JE), den 3/2 1 ex. (AR), den 5/2 2 ex. (HA, ISA), den 6/2 1 ex. (AK), den 27/2 1 ex. (SB), den 1/3 2 ex. (JO), den 8/3 1 ex. (JO), den 10/3 2 ex. (SA), den 17/3 2 ex. (BKy) och den 15/3 1 ex. (PKy). Från Akaren, Överjärna hördes 2 ex. den 2/4 (MOb, JO).

En höst-rapport kom den 8/10 med 1 ex. spelande vid St. Alsjön, Vårdinge (AR).

JORDUGGLA (*Asio flammeus*)

Från fälten på Norra Mörkö kom ett flertal rapporter om 1 ex. födosökande i skymningen mellan den 18/3 och den 2/4 (HQ m.fl.). Inga rapporter från andra platser i vårt rapportområde.

HORNUGGLA (*Asio otus*)

Från Idala, Mörkö kom nästan dagligen mellan den 12/3 och den 3/4 rapporter om 1 ex. spelande från olika rapportörer. Från Mörköbron kom rapport om 1 ex. spelande den 13/3 och den 14/3 (AR, SA, JE) samt den 1/6 (JE). Från Vreta, Hölö kom så gott som dagligen mellan den 10/4 och den 14/5 rapport om 1 ex. spelande (SA). Den 19/4 hördes 1 ex. spela vid Pilkrogsviken (MOb). Vid Löten, Mörkö 1 ex. spelande den 28/4 (JE). Vid Tuna, Ytterenhörna 1 ex. spelande den 26/5 och den 28/5 (MA). Den 5/6 1 ex. födosökande vid Fälten norra Mörkö (JE) och vid Tysslinge, Östertälje (AKh). Från Moraåns dalgång, Överjärna 1 ex. den 19/6, den 28/6 och den 1/7 (OE). Den 22/6 kom rapport om 1 adult och 3 årsungar från Eneområdet, Överjärna (HQ) och 3 ex. (troligen samma kull) vid Moraån den 11/7 (KEN). Vid Brokvarn, Nykvarn observerades den 28/6 3 pulli och i närheten, vid Sleipners väg, 1 ex. lockläte (AO). Vid Enekullarnas naturområde 1 ex. den 7/7 (HQ).

BERGUV (*Bubo bubo*)

Den 25/1 hördes en uv ropa i Södertälje kommun (SC, JE). Mer detaljerade rapporter döljs automatiskt i Artportalen.

KATTUGGLA (*Strix aluco*)

Konstaterade häckningar i form av ungar rapporterades på följande platser:

- Tullgarnsnäs den 1/6 (JE)
- Bokskogen, N. Mörkö den 1/6 (JE)
- Ljung, Södertälje den 14/6 (SC)
- Slottsparken, Tullgarn den 14/6 2 pulli (BKy) och den 20/7 3 pulli (RNa)
- Brunnsäng, Södertälje den 29/7 1 pulli (KN)

Ett hundratal spelande individer har rapporterats under häckningsperioden, de flesta från Tullgarnsområdet och Mörkö men också från flera andra områden i vårt rapportområde.

SLAGUGGLA (*Strix uralensis*)

Den 1/2 hittades en ihjälkörd och fastfrusen individ på ett tåg som anlänt norrifrån till Södertälje (MOb). Antagligen skedde olyckan i Uppland eller längre norrut där arten är vanligare.

LAPPUGGLA (*Strix nebulosa*)

1 ex. observerades den 29/7 vid Stora Envättern, Vårdinge (MGn) Detta är det 10:e godkända fyndet i vårt område, se Raritetslistan på vår hemsida. Första fynden är från 2012.

KUNGSFISKARE (*Alcedo atthis*)

Den första kungsfiskaren noterades redan den 1/1 i Södertälje (AR). Nästa fynd kom den 7-8/1 från Sigtunaån, Vårdinge (SC, JE).

Mellan den 15/1 och den 25/12 kom ett 80-tal rapporter in, de flesta från Pilkrogsviken och Ströms kanal (Torpaviksdiket), oftast med 1 ex. Från övriga lokaler och fler antal enligt följande

(1 ex. om ej annat anges):

- Ragnhildsborg, Södertälje den 15/1 (AR)
- Sigtunaån, Vårdinge den 13/1 (HA) och den 12/4 (JE)

- Bränninge, Tveta den 21/3 (SC), den 31/3 (AR), den 17-18/4 HQ), den 20/6 2 ad. och 2 1K (HQ), den 12/8 (HQ), den 4/12 (SC), den 11-12/12 (MLn, AK, OW)
- Moraån, Ytterjärna den 19/5 (ÖJ), den 17/10 (JLe), den 5/11 (LW)
- Pilkrogsviken, Ytterjärna 2 ex. vid samtliga tillfällen: den 11/4 (AR), den 27/4 (LS), den 29/4 (BSi), den 6/8 (JE), den 17/8 (LS)
- Skansundet, Mörkö den 15/8 (UM), den 17/8 (KE)
- Maren, Södertälje den 10/9 (FJr)
- Tullgarns dammar, Tullgarn den 9/10 (SC)
- Häggnäsviken, Tullgarn den 17 och den 25/10 (SC)

Allt tyder på lyckad häckning i Tveta och stationärt par i Moraån.

GÖKTYTA (*Jynx torquilla*)

Den första rapporten kom den 19/4 med 1 ex. vid Baggestugan, Mörkö (SC). Därefter följde ett 50-tal rapporter, varav ett 10-tal från olika platser på Mörkö mellan den 30/4 och den 27/7 med oftast 1 ex. men också vid några tillfällen 2 ex.

Från Vårdinge ett 20-tal rapporter mellan den 21/4 och den 25/5 om som mest 2 par. (JJ).

Från Tullgarnsområdet finns 4 rapporter mellan den 22/4 och 10/5 (KNn, ALg, PKy, KHä).

Övriga rapporter kom från följande platser: (1 ex. om ej annat anges):

- Överjärna den 29/4 (AR)
- Ridön, Överenhörna den 19/5 (MN)
- Hovsjö koloniområde, Tveta den 2/5 (BSk)
- Farstanäs, Ytterjärna den 4/5 (SNo)
- Kärr, Turinge (NJ) och Turinge kyrka (BKy) båda den 26/5
- Lina naturreservat den 27/5 (SC)
- Döda skogen, Pershagen den 8/6 (SC) och den 13/6 (MOB)
- Åby kvarn, Hölö, den 17/6 (CL).

Ett dussin av rapporterna avser olika lokaler med spelande efter den 20/5 vilket indikerar permanent revir.

Den sista rapporten kom den 27/7 med 1 ex. rastande på norra Mörkö (AWb).

MINDRE HACKSPETT (*Dendrocopos minor*)

Ca 85 rapporter i år, vilket är betydligt fler än förra årets ca 50. De flesta rapporterna kom från Tullgarnsområdet och Mörkö men också från spridda delar av vårt rapportområde med oftast 1 eller 2 ex. Vid ett tillfälle rapporterades 3 ex. samtidigt, den 15/2 vid Tullgarns bakficka, (LS).

Inga bon eller ungar har rapporterats men väl permanenta revir på Tullgarnsnäs (HN, EE) och i Lina (SB) samt par i lämplig häckningsbiotop i Tullgarns slottspark (MOB, JO), på Norra Mörkö (MLm), vid Egelsvik (GHo), Tveta (SB) och Farstanäs (HQ).

PILGRIMSFALK (*Falco peregrinus*)

Den första rapporten kom den 18/1 med 1 ex. vid Sanda gård, Mörkö (HA, ISA).

Därefter kom rapporter från följande platser, samtliga med 1 ex.:

- Lisstorp, Mörkö den 20/3 (LAr)
- Häggnäsviken, Tullgarn den 3/5 (HN, EE), den 12/9 (JE) och den 8/10 (JE, SC)
- Tullgarnsnäs den 3/9 (KHä)
- Pilkrogsviken, Ytterjärna den 12/9 (KHä) och den 19/9 (SC)
- Björkarösund, Mörkö den 17/9 och den 28/9 (PLt)
- Fälten, N.Mörkö den 1/10 (AR, VH), den 3/10 (HAn, BB) och den 4/10 (UM, AR, SC, JE)
- Skansundet, Mörkö den 10/10 (UM, SC).

STENFALK (*Falco columbarius*)

5 rapporter av denna art i år, de två första kom från Vreta, Hölö med 1 ex. födosökande den 4/9 och 1 ex. förbiflygande den 16/9 (SA), därefter kom rapport den 23/9 med 1 rastande från Fälten, N. Mörkö (TSd), den 24/9 1 ex. vid Håknäs, Ytterjärna ((AR) och slutligen den 11/10 1 ex. vid Häggänsviken (SC).

TORNFALK (*Falco tinnunculus*)

Ca 180 rapporter i år, vilket är något fler än förra årets ca 150.

Under *januari-februari* kom 24 rapporter om övervintrande falkar hela vinterperioden, de flesta från Mörkö men även från Kyrksjön (SA) och Smedsta (AS) i Hölö, Häggänsviken (HAN, BS) samt från Gärtuna i Östertälje (PKy). Under resten av året inkom också de flesta rapporterna från Mörkö, men också från Vårdinge, Järna, Nykvarn, Södertälje, Tveta och Östertälje.

Inga konstaterade häckningar eller ungar har rapporterats men ett par vid Björkarö gård (PLt) samt vid Järna Grus & Kross (PR, HQ) i juni och Moraåns dalgång (AR) i Överjärna i första halvan av juli kan indikera häckningsrevir.

Årets sista rapport kom på årets sista dag, den 31/12 med 1 ex. vid Norra Mörkö (RH).

LÄRKFALK (*Falco subbuteo*)

Den första lärfalken rapporterades från Farstanäs, Ytterjärna den 6/5 (AR). Därefter följde ett 60-tal rapporter, de flesta från Tullgarnsområdet, Pilkrogsviken och Mörkö men också från Hölö, Pershagen, Simsjön, Turinge, Överenhörna, Ytterenhörna, Taxinge, Östertälje och Lina Iersjö. De flesta rapporterna avser 1 ex. men flera ex. har rapporterats enligt följande:

2 ex. den 7/7 vid Turinge kyrka (PKy), 4 ex. den 8/7 vid Brändaskär, Överenhörna (MA), 2 ex. vid Aglasjön, Ytterjärna den 13/8 (AR), 3 ex. den 20/8 vid Ekeby, Ytterenhörna (MA) och 2 ex. den 26/8 vid Tullgarnsnäs (TSd). Flera fåglar tillsammans framför allt i juli - början av augusti kan tyda på häckning i närheten likaså den 1K-fågel som rapporterades vid Simsjön den 17/7 (PKy).

Årets sista rapport kom den 24/9 från Tullgarnsnäs (KHä).

SOMMARGYLLING (*Oriolus oriolus*)

Ett ex. hördes sjunga på Kålsö, Södra Mörkö på morgonen den 26/5 (JE, TBe m.fl.). På 2000-talet har vi haft gylling-fynd drygt vartannat år, vanligast från Tullgarnområdet men även från Norra Mörkö eller Kålsö/Eriksö.

VARFÅGEL (*Lanius excubitor*)

Från *vintern-våren* finns i år 145 rapporter, fler än tidigare år, varav 57 från januari. Samtliga rapporter avser 1 ex.

- Från Tullgarnområdet finns ett 10-tal rapporter, flest från januari och mest från omgivningarna kring slottet/Häggänsviken, men en rapport också från Näset.
- Från Påläng/Sund/Mörköbron/Kasholmen finns totalt knappt 30 rapporter under januari-mars antagligen avseende samma fågel.
- Från Mörkö's mellersta delar finns från Egelsviken 6 rapporter tiden 18/1-13/2 och en vardera från Aspbacken (JO), Baggtorp (EE, HN), Idesta (JIs), Söräng (KE), Björnhagen och Rossholmen (RKm, MTm).
- Norra Mörkö: Från Sandasjön/Hörningsholm/Björkarösund finns många i tiden väl spridda rapporter ända fram till den 10/4. Dessutom 6 rapporter från Dåderöområdet tiden 15/1-12/2 och en rapport från Berga (PLt).

Av rapporterna från Norra Mörkö finns 3 tillfällen med 2 rapporter där samma rapportör anger 2 varfåglar nära varandra i tiden: Skansundet+Björkarösund den 15/1 (PLt), Dåderö+Hörningsholm den 12/2 (PKy) samt Sandasjön+Björkarösund den 20/3 (BR) så i detta område fanns uppenbarligen minst 2 olika individer.

- Få rapporter från Södra Mörkö, en vardera från: Kålsö, Boviken (PKy), Eriksö (BKy) och Lövhagen (AK, OW) samt 3 från Lötén.

Antalet varfåglar på hela Mörkö kan liksom förra året vara så få som 4-6 individer.

- Från Ytterjärna finns 4 rapporter från Mikaelgåredens tiden 21/1-21/2 (AR) och 12 rapporter av flera rapportörer från Brandalsundsområdet tiden 1/1-12/4.
- Från Tveta finns rapporter den 28/2 + 3/4 (SB, KEN), från Träsket den 1+4/1 (AR, KE) och från Södertälje golfbana den 15/1 och 1/2 (SB).
- Från Överjärna två rapporter: Norr Akaren den 2/4 (MOb, JO) och Kallfors den 28/4 (vårens senaste, FG).
- Två rapporter från Vårdinge: Molstaberg och Skillöt den 5/2 (HA, ISA) och Tisjön den 30/3 (AK, OW).
- Från Aska i Ytterenhörna finns rapport den 18/2+2/3 (MA).

Totalt uppskattningsvis cirka 18 individer under vintern-våren, vilket är jämförbart med förra året.

Under **hösten** inkom 90 rapporter, återigen en ökning jämfört med förra året, och alla avseende 1 ex. utom i ett fall.

- Från Norra Mörkö kommer cirka 30% av dem, varav de flesta från Sandasjöns omgivning inklusive Skanssundet och Dåderö-Björkarösund. En rapportör anger troligen 2 ex. den 1/10 (AR). Under ytterligare 4 dagar har samme rapportör(er) haft 1 ex. på två olika lokaler i området: Björkarösund respektive Sandasjön den 3/10 (PLt), Dåderö respektive Dåderö-rakan den 4/10 (SC+JE), Björkarösund respektive Sandasjön den 26/10 (PLt) samt Sandasjön respektive Berga den 23/11 (EE+HN). Så uppenbarligen har det funnits åtminstone 2 ex. i området medan de allra flesta rapportörer bara lyckats/orkat leta upp 1 ex.
- Från Mellersta Mörkö finns rapporter från Björnhagen den 22/10 (HQ), Tunanäs den 11/12 (JE), Baggtorp den 17+30/10 (HQ, EE, HN) och den 24/12 (AR). Från Södra Mörkö finns få rapporter; Ängsstugan den 30/10 (EE, HN), Boviken den 24/12 (AR) och Hornö den 28/12 (TBe).

En bedömning likt tidigare år ger 4-7 olika individer på Mörkö under hösten.

- Från Påläng/Norra Pålsundet (Hölö) finns 9 rapporter spridda över hela hösten och från Hägnäsviken/Slottsparken finns 5 rapporter under oktober-december. Från detta område också 2 rapporter från Skyttorp den 21/10 och 23/12 (JE, KHy, MN) samt från Tullgarnsnäs den 9+23/10 (HAn, ASt, ÖS). Från Hölö församling finns även rapport från Stafs gård den 8/10.
- Från Pilkrogsvikens närområde finns 24 rapporter väl spridda från 24/9 till årets slut. Strax norr om finns rapport från Solberga by den 8/10 kl. 14 (HQ). Kl. 12:15 finns rapport från Pilkrogsviken, samma fågel? Rapporten från Brandalsunds Gods den 20/10 (AR) torde vara en annan individ.
- Från Tveta rapporter från Valstafälten den 30/10 (MOb) och från Träsket den 19/12 (HQ).

Uppskattningsvis totalt 9-15 olika individer under hösten. Som vanligt är det då en sämre spridning på observationerna (och skådarna) än på vintern/våren.

TÖRNSKATA (*Lanius collurio*)

Under *häckningstid* (maj-15 augusti) inkom cirka 100 rapporter (drygt 80 förra året).

Konstaterade häckningar med nyligen flygga ungar och minst en vuxen rapporterade från Baggtorp, Mellersta Mörkö den 12+14/7 (BEx, AR), Mikaelgården den 20/7 och Brandalsunds Gods den 25/7 båda i Ytterjärna (AR) och vid Pålsundet den 27/7 (AR). Mycket troliga häckningar vid Björkarösund där 1 1K fanns den 3/8 (PLt) och vid fälten N Mörkö där ett par sågs den 6/8 och 2 1K den 11/8.

Stationära fåglar eller par i juni rapporterades från Kålsö, Dåderösund och Nygård på Mörkö samt vid Sandliden i Ytterjärna och Linga i Överjärna (båda HQ) och vid Tullan i Östertälje (KE).

Arten är antagligen kraftigt underrapporterad, det borde finnas en hel del fler på "tråkiga hyggen" och i jordbrukstrakter.

NÖTKRÅKA (*Nucifraga caryocatactes*)

Nio vinter/vårrapporter är nästan dubbelt mot medelvärdet, men de 5 från Överjärna avser antagligen samma fågel. Samtliga rapporter avser 1 ex: Molstaberg i Vårdinge den 9/1 (JE), Fjärilsstigen i Järna den 19-23/1 (ESd m.fl.), N Akaren i Vårdinge den 12/2 (JSk), Myssjö i Turinge den 20/3 (PEP) och Brandalsund den 30/6 (AR).

Under andra halvåret finns 18 rapporter, ungefär förväntat antal, och som vanligt koncentrerade till september-oktober (1 ex. om inget annat anges): Orrsättra Hage i Överjärna den 5/9 (BLj), Snebro i Taxinge den 18/9 (HRi), Lina Lersjö 2 ex. den 25/9 (KEN), 1 ex. den 26:e (LS, KE) och 3 ex. den 27/9 (TSd) vidare 8 rapporter om 1-2 ex. vid Skyttorp den 28/9-1/10 samt 16+30/10 (JE m.fl.) dock 3 ex. den 3/10 (SA) och från Tullgarnsnäs den 3/10 och 8/11 (SC, JE). Sista rapporterna för året är från Lina den 13-14/11 (PKy, KEN).

RÅKA (*Corvus frugilegus*)

Femton vårrapporter, men omfattar antagligen 8-10 fåglar. Ett ex. om inget annat anges; Fälten N Mörkö den 18/1 (HA, ISA), 2 troliga ex. Järndammen i Nykvarn den 27/1 (BKy), Kumla/Säby/Pilkrogsviken den 12/2 (AR), 2 ex. den 3/3 (SC) och den 24/3-6/4 (AR m.fl.), även Åby kvarn den 1/4 och Stav/Stensta den 8-13/4 (JE, SC).

Från hösten finns 11 rapporter som vardera avser 1 ex. om inget annat anges och som sannolikt avser totalt 6-7 ex.: Fälten N Mörkö den 14/9 (KE), Säby/Stensta/Håknäs/Pilkrogsviken den 5-13/10 (UM m.fl.) varav 2 ex. den 7-8/10 (SC, OE), Hägnäsviken 2 ex. sträckande den 19/10 (AR) samt 1 ex. vid Saltå den 6/11 (OE),

KORP (*Corvus corax*)

Häckning konstaterad med hörda ungar i bo på Korpberget, Salem den 15/5 (BLj). Nyligen flygga ungar rapporterades från Mikaelgårdens berg den 17/6 (AR).

Största rapporterade samlingarna var cirka 65 ex. nära Sund i Hölö den 19/2 (SG) samt 55 ex. vid Sanda gård den 20/8 (SC). I vårt område är oftast de största samlingarna av denna storlek.

SKÄGGMES (*Panurus biarmicus*)

Våren: Från Mörkö sammanlagt 11 rapporter varav 6 från Björkarösund-Dåderösund om som mest 3 ex. En rapport vardera från Skanssundet, Nora Hage, Pålsundet, Boviken och Kålsö om som mest 2 ex. Återstående rapporter är två från Tullgarnsnäs, samt en vardera från Pilkrogsviken och Trasket vid Pershagen.

För *hösten* finns 44 rapporter, flest från september-oktober. De flesta är från Tullgarnsnäs där 25 ex. noterades den 16/10 och 20 ex. den 8/11 (JE, SC). Från hägnäsviken finns 6 rapporter om som mest 10 ex. den 16/10 (OE). Från Skanssundet och Björkarösund finns 8 rapporter om som mest 8 ex. den 18/9 (PKy) och 9 ex. 16/10 (SC, JE). En lite udda observation var 2 ex. i hagmarken vid Skillebyholm den 27/8 (MBr).

TRÄDLÄRKA (*Lullula arborea*)

Totalt inkom 88 rapporter varav cirka 10% från hösten. Vårens första dök upp den 3/3 (VH) och under *häckningstiden*, från början på april till den sista juli, inkom 48 rapporter. Intresset att notera permanenta revir av arten var detta år minimalt. Börjar trädlärkan bli så vanlig att ingen orkar bry sig?

En av höstrapporterna avser 6 födosökande trädlärkor vid Skillöt i Vårdinge den 28/8, en lokal där häckning skett senaste åren (VH).

SÅNGLÄRKA (*Alauda arvensis*)

Tio dagar efter att de första lärkorna anlant till våra trakter rapporterades den 26/2 vårens (och årets) största samling, 160 rastande på Hågafälten, Mörkö (JE, SC).

BERGLÄRKA (*Eremophila alpestris*)

En förbiflygande Fälten N Mörkö den 20/2 (JE, SC). Det finns i vårt område 6 tidigare fynd i Artportalen, de äldsta från 1970-talet (kan enklast kollas i vår Raritetslista på hemsidan).

BACKSVALA (*Riparia riparia*)

Åtta rapporter t.o.m. juli av denna hotade art förutom vid häckplatserna: Ett ex. Häggnäsviken den 3/5 (HN, EE), 2 ex. Västerviken den 21/5 (JO), 2 ex. Almnäs våtmark den 21/6 (AHI), 1 ex. Vårdinge den 24/6 (ESj), 1 ex. Pilkrogsviken den 8/7 (ÖJ), 6 ex. Skanssundet den 8/7 (KE), 2 ex. Pilkrogsviken den 9/7 (LG, BHo) och 1 ex. Västerängen den 16/7 (CL, IL).

Rapporter om häckningar finns från slutet av maj till början av augusti. Peter är Backsvaleprojektets ansvarige i vårt område och sammanfattar årets häckningar:

Tre huvudsakliga lokaler med kända häckningar. Samtliga tre är aktiva kommersiella grustag, varför förutsättningarna ändras från år till år:

- Bergtäkt Ryssjön i Taxinge: Svalorna etablerade i en naturlig, sparad brant. Cirka 100 bebodda hål i två grupper. Ingen sen (andra) häckning konstaterad. (PRn, BKy, BSk)
- Underås grustag: Kolonin direkt innanför infarten obebodd efter förra årets häckning. Ny koloni inne på området med cirka 100 bohål i tre grupper, allt i brant sparad av operatören. En andra häckning observerad 15/8 i minst 20 hål. (PRn)
- Järna Kross och Grus i Ytterjärna (mellan Hummelhaga och Bommersvik): I år har huvudsakligen den inre kolonin bebotts. Cirka 110 bebodda hål, alla i den naturliga kanten på bergtäkten. Ingen sen (andra) häckning konstaterad. (JE, PRn, AR)

Från hösten finns 4 rapporter: 1 ex. Skanssundet den 5/8 (JE), 1 ex. Häggnäsviken den 7/8 (SEn), 1 ex. Skanssundet den 15/8 (UM) och 2 ex. Kjulsta, Ytterjärna den 21/8 (MOB, JO).

LADUSVALA (*Hirundo rustica*)

Första ladusvalorna kunde ses från den 21/4.

Den 20/5 födosökte cirka 200 ex. kring Tullgarnsnäs (JE). Detta är det högsta antalet på våren i vårt område enligt Artportalen. Även på hösten slogs rekord då cirka 500 ex. födosökte vid Kumla i Ytterjärna den 27/7 (AR) och cirka 1000 rastade vid Skanssundet den 21/8 (UM). Endast en liknande notering finns i Artportalen, cirka 500 ex. år 2004. Denna höst finns även flera noteringar på 200 födosökande, vilket även det är ovanligt. Sträckande räknades som mest 380 ex. på 2 timmar vid Påläng den 15/9 (AR).

HUSSVALA (*Delichon urbicum*)

Häckning är i år rapporterad med bobyggen från Järna Handelscenter den 5/5 (AR), från Sydhamnen den 9/5 (KE) och från Tullgarns slottsområde den 3/6 (LAr) förutom den sedvanliga på Mörköfärjan. Det måste finnas fler häckningar att upptäcka för denna minskande art. Som mest rapporterades 80 födosökande på Tullgarnsnäs den 20/5 (JE). Det finns bara två rapporter på 2000-talet med större samlingar, den största med ca 200 ex. men det var en höst.

STJÄRTMES (*Aegithalos caudatus*)

Rapporter om fler än 10 ex.:

12 ex. Herrgårdsvägen i Överjärna den 17/1 (MOB), 15 ex. Östra Nybygget på Mellersta Mörkö den 26/6 (LHh), 18 ex. Tullgarnsnäs den 19/9 (JE) och cirka 20 ex. vid Tveta den 21/10 (KEN).

GRANSÅNGARE (*Phylloscopus collybita*)

Till och med juli finns i år 80 rapporter, en fördubbling mot tidigare år, därav cirka 25 från slutet av maj som kan vara revirhävdande fåglar. Permanent revir rapporteras dock bara från Träsket (AR m.fl.) och från Hjortsberga (VH).

Från hösten finns 33 rapporter tiden 10/9-17/10 med upp till 4 ex.

TRASTSÅNGARE (*Acrocephalus arundinaceus*)

"Årets trastsångare" hördes i närheten av tornet vid Hägnäsviken den 12-14/6 (OD m.fl.). På plats sågs även en tyst fågel.

BUSKSÅNGARE (*Acrocephalus dumetorum*)

Även detta år kunde denna mästare avnjutas, i år vid Nygård på Mellersta Mörkö den 12-18/6 (JE, SC m.fl.). På 2000-talet finns rapporter ungefär vartannat år.

KÄRRSÅNGARE (*Acrocephalus palustris*)

Årets första sjöng vid Skarlunda i Östertälje den 28/5-2/6 (KNn, KNi m.fl.) och en långstannare fanns vid Pilkrogsviken den 4/6-13/7 (MLm m.fl.). Ett annat ex. satt vid Saltå kvarn den 27/6. I Tullgarns slotts närhet hördes som mest 2 ex. tiden 3-15/6 (KHä, OD m.fl.) och vid Hälleby, Hölö spelade 1 ex. den 5/6 (JE). Enstaka rapporter också från Bränninge, Tveta den 8/6 (SC), Nibble energiskog, Vårdinge den 16/6 (BK) och Fifång den 20/6 (MN).

Flest kärrsångare brukar höras på Mörkö: Vid Sandasjön spelade som mest 2 ex. den 4+9/6 (AR, JE), som mest 2 ex. vid Däderösund den 5+9/6 (PLt, m.fl.) och även som mest 2 ex. vid Söräng, Mellersta Mörkö. den 9+15/6 (JE). Dessutom 1 ex. spelande på södra Mörkö vid Ängsstugan den 9/6 (JE).

Totalt antagligen 16 ex. vilket är nära medelvärdet för senare år.

HÄRMSÅNGARE (*Hippolais icterina*)

I år inkom 68 rapporter vilket är över medelvärdet för senare år. Av dem kommer som oftast ungefär hälften från Tullgarnsområdet: 11 från Tullgarnsnäs och 21 från Tullgarns slottspark/Hägnäsviken och omfattar som mest 4 sjungande från Näset (HN den 7/6) men endast 1 ex. kring slottet. På Näset sjöng en av dem så sent som den 9/7 (SC).

Även vid Däderösund med omgivning, med totalt 8 rapporter, sjöng som mest 4 ex. (SC den 5/6) och ute på Ledarön avlyssnades 3 ex. också den 5/6 (PLt). På södra Mörkö hördes som mest 2 ex. på Kålsö den 30/5 (PLt).

Rapporter om 1 sjungande fågel finns från bl.a. Sandasjön, Skanssundet, Pilkrogsviken, Ulvsundet, Brandalsund, Bränninge, Vårdinge, och Lurberget i Överenhörna samt ovanligtvis nog en rapport även från Fifång i hassel i tallmark den 31/5 (JSg).

Totalt minst 25 ex., vilket är något färre än förra året.

GRÄSHOPPSÅNGARE (*Locustella naevia*)

Årets troligen enda individ upptäcktes tidig morgon den 22/5 strax SO Nygård den 22/5 (TBe) och kunde sedan avlyssnas under två veckor fram t.o.m. den 15/6 (JE) av åtminstone ett dussin skådare. Intressant är att en av förra årets fem fåglar upptäcktes den 20/6 på samma plats.

FLODSÅNGARE (*Acrocephalus fluviatilis*)

Nu fjärde året utan fynd.

SVARTHÄTTA (*Sylvia atricapilla*)

En honfärgad fågel upptäcktes på matning på Pärngränd den 31/1 och sågs sedan regelbundet men långt ifrån dagligen fram t.o.m. den 7/3 (då det blivit vårligt). Förra året genomfördes vårt områdes

första dokumenterade övervintring, då vid Moratorp. Nästa rapport av arten var vårens första sjungande svarthätta den 21/4 vid Ragnhildsberg (AKh) och som dagen därpå följdes av flera på andra lokaler.

BRANDKRONAD KUNGSFÅGEL (*Regulus ignicapilla*)

Det saknas rapporter även i år liksom förra året.

SIDENSVANS (*Bombycilla garrulus*)

Under början av januari rapporterades några flockar på 80-90 ex. i Ekeby, Ytterenhörna (MA) och i Järna (LG, MOB) men under februari var den största rapporterade flocken på endast cirka 20 ex. De sista 7 sidensvansarna sågs den 17/3 (KEN).

På *hösten* sågs de första sidensvansarna den 12/10 i Järna (HQ). Redan den 18/10 sågs 100 ex. i det området (HQ) och samma dag höstens största flock på 200 ex. vid Ekeby i Ytterenhörna (MAN). I november var den största flocken på 80 ex. i Bergvik, Södertälje den 22:a (JI) och i december noterades som mest 55 ex. då på Nyårsafton i Järna (VH).

GÄRDSMYG (*Troglodytes troglodytes*)

I *januari* 23 och i *februari* 10 rapporter vilket är jämförbart med tidigare år. Antalet rapporter under häckningstiden från mars fram t.o.m. juni var i år 137, mer än snittet för de närmast föregående åren. Det stora flertalet rapporter avser 1 ex. Rapporterna med flest fåglar kommer från inventeringsarbeten vid Almnäs respektive Kallfors med 4 respektive 6 ex. (JO) och från Våtmarksstigen, Lina med 5 ex. (PKy).

Under *december* 18 rapporter, ett normalt antal.

STARE (*Sturnus vulgaris*)

I *januari* finns två rapporter, 1 ex. i centrala Järna den 6/1 (HQ) och 1 ex. på Enegärdet, Överjärna den 11/1 (MOB). Nästa rapport är från den 5/2 då åtminstone 5 ex. sågs med björktrastar vid Molstabergs gård (HA, ISA). Dessa starar var antagligen inte övervintrare, och den 15/2 sågs arten även på både norra och södra Mörkö (LAr resp. TBe). Några dagar senare sågs små grupper på flera platser.

RÖD Vingetrast (*Turdus iliacus*)

25 rapporter i *januari* fram t.o.m. den 10/1, de allra flesta från Järnas omgivning där som mest 3 ex. sågs av flera rapportörer. Under denna tid även två rapporter avseende 1 ex. från Kalkberget/Egelsviken (GHO, JE). Den 17/1 rapporterades 2 ex. i Vårdinge (VH).

Nästa rapport avser hela 12 ex. vid Nöttersta, Överenhörna den 27/2 (HT). Enstaka övervintrare i februari förekommer i Sörmland vissa år men antalet är ovanligt stort för detta datum, så är de tolv övervintrare eller tidiga vårflyttare?

Följande rapporter är från den 19/3 och avser 2 olika sjungande (HS, AR), rimligen vårflyttare, och sjungande fåglar rapporterades de följande dagarna från flera platser.

DUBBELTRAST (*Turdus viscivorus*)

Under *januari* finns 10 rapporter om 1 ex. från 8 kustnära lokaler varav en sjungande den 25:e (KEN, JE).

Den 7/2 rapporterades 5 ex. vid Brandalsund (HA, ISA), nyanlända eller?

BJÖRKTRAST (*Turdus pilaris*)

Första veckan i *januari* sågs som mest flockar på 200-250 ex. (MLa, KHy) men sedan bara 2-siffriga tal tills de första vårflyttarna kom kring den 20/2.

RINGTRAST (*Turdus torquatos*)

Ett ex, Vårdinge den 21/4 (JJ) och 1 hane Ytterjärna kyrka den 22/4 (AR). Mycket typiskt i tid för passerande ringtrastar.

RÖDHAKE (*Erithacus rubecula*)

Vinter-rapporter om 1 ex. vid Herrgårdsvägen den 1-7/1 (MOB, JO) och Moraån den 3/1 (SA) båda i Överjärna, vidare Pärögränd den 1-2/1 (SB), Hertig Carls väg den 19/1 (GAt) och Talbystrand den 21/1 (HA, ISA) samtliga tre i Södertälje, dessutom Östertälje station den 6/1 (UM) och Farfars Udde i Turinge den 16/2 HA). Troligen är fågeln i Turinge också en övervintrare. Nästa rödhakerapport är från Pärögränd den 13/3 (SB) och troligen nyanländ. Från den 19/3 (JO) hördes sjungande rödhakar i det fortsatt milda vädret.

Från "Vinterfåglar Inpå Knuten" i slutet av januari rapporterades i år 24 ex. vid 19 matningar i våra två kommuner, förra året 25 ex.

NÄKTERGAL (*Luscinia luscinia*)

Årets 140 rapporter är helt jämförbart med förra årets antal. Högsta antalet spelande, 6 ex. är rapporterade från Jullen i Vårdinge och västerut till Sillen, en sträcka på drygt 1 km den 21/5 (JJ). Från Dåderö gård rapporterades 5 spelande den 4/6 (AR). Båda lokalerna är kända för att hysa täta bestånd. De flesta rapporterna omfattar bara 1-2 ex., någon gång 3 ex.

Årets sista spelande näktergal rapporterades som vanligt i midsommarhelgen.

BLÅHAKE (*Luscinia svecica*)

Som vanligt endast höstrapporter, och i år rekordmånga, 49 stycken. Av dessa är tiotalet från Tullgarnsnäs och lika många från Hägnäs- eller Västerviken. Högst antal, 6 respektive 5 ex. rapporteras från Hägnäsviken den 3-6/9 (JE, SB) och på Tullgarnsnäs 3 ex. tiden 3-8/9. Från Norra Mörkö finns 7 rapporter med som mest 5 ex. den 3/9 (SC, JE) och från Pilkrogsviken 14 rapporter om som mest 2 ex. den 3+12/9 (HQ, ML, HKä). Enstaka rapporter om 1 ex. finns också från några lokaler på Mellersta Mörkö samt Brandalsund och Påläng. Som också framgår ovan rastade de flesta under första veckan i september, och de sista noterades den 24/9 (PLt, TBe).

MINDRE FLUGSNAPPARE (*Ficedula parva*)

3 sjungande fåglar är mer än de flesta år; Mikaelgården den 12/5 (AR), stora lundens södra del på Tullgarnsnäs den 13/5 (JE) och Tullgarnsnäs-parkeringen med omgivning den 25-27/5 (JE*, SC, MOB, SA, MAm). Visserligen är avståndet mellan obs-platserna på Näset bara 900 m men lokalen är välbesökt i andra halvan av maj och det är 12 dagar mellan observationerna, så olika individer är väl det mest sannolika. Fågeln den 13/5 och den 27/5 är båda 2K fåglar enligt rapport respektive bra foton, och de flesta rapporterna i vårt område avser troligen just "fjolåringar" även om många tyvärr inte rapporteras åldersbestämda.

SVART RÖDSTJÄRT (*Phoenicurus ochruros*)

Vid Igelsta-verket, Östertälje sjöng även detta år en hane, nu tiden 16-18/4 (AR m. fl.). Inga rapporter om misslyckade eftersök efter detta datum....!

STENSKVÄTTA (*Oenanthe oenanthe*)

I år inkom cirka 100 rapporter fram t.o.m. mitten på juli, en ökning med cirka 25% per år de senaste åren.

Säkra eller troliga häckningar vid Smedsta (HQ, AR), Hälleby (SA, AR) och Åkerby (HQ) i Hölö, Nora, Nökna (AR) och Sanda (PLt) på Mörkö, Järna kross & Grus (HQ), Pilkrogsviken (CL), Igelstaverken (UM), Scania Tekniskt centrum och Södertälje Hamn (SHL).

STRÖMSTARE (*Cinclus cinclus*)

Från årets *vinter/vår*-månader inkom 28 rapporter, ungefär som de senaste åren. De avser alla 1 ex. om inget annat anges:

- Järndammen i Nykvarn 8 rapporter tiden 13/1-27/3 (BKy)
- Ålö/Ålöström i Tveta 9 rapporter tiden 5/1-13/4
- Bränninge i Tveta 3 rapporter tiden 31/3-26/4, varav 2 ex. den 6/4 (SC, AR)
- Kallfors kvarn 6 rapporter tiden 1-14/1
- Sigtunaån i Vårdinge den 12-13/2 med som mest 3 ex. (SC, HA, ISA)

Från hösten finns 11 rapporter från 6 lokaler, en bra spridning. Alla rapporter avser 1 ex.:

- Saltå by/kvarn i Överjärna den 2+5+13/11 (HQ, AR)
- Ålöström den 20/11 (SC)
- Järndammen i Nykvarn den 2/12 (BKy)
- Bränningeån i Tveta den 10+17+19/12 (HQ)
- Bergvik i Södertälje den 14-15/12 (JI)
- Ströms kanal (Torpaviksdiket) den 16/12 (UM).

JÄRNSPARV (*Prunella modularis*)

Det kyliga vädret i slutet på mars och första halvan av april gjorde att vårens första järnsparv rapporterades först den 11/4 (SB).

SÄDESÄRLA (*Motacilla alba*)

Första sädesärlan rapporterades den 26/3 vid Sanda gård (PLt). Troligen samma fågel rapporterades sedan därifrån den 2/4 och 7/4. Den 9/4 kom så en rapport från Pilkrogsviken (SC) och dagen därpå rapporter om 2 ex. från Häggnäsviken och från Pilkrogsviken. Från den 11:e kom så allt fler rapporter. Sädesärlans ovanligt sena ankomst denna vår (bortsett från Sanda-fågeln) speglar återigen väderläget (se vädret i inledningen av fågelrapporten).

Som mest rapporterades 50 rastande vid Pilkrogsviken den 25/8 (AR) och på Näset den 6/9 (KEN).

FORSÄRLA (*Motacilla cinerea*)

En tidig, till kön obestämd fågel rapporterades från Sigtunaån, Vårdinge den 12/2 (SC, JE) och dagen därpå sågs på samma plats en 2K+ hona (HA, ISA).

Sedan dröjde det mer än 1,5 månader innan arten rapporterades och då både från Kallfors kvarn, Överjärna (hane, AR) och från Silverfallet i Södertälje (JI) den 28/3.

- Från Kallfors följde så 17 rapporter fram t.o.m. den 10/6 (MOB) om mestadels en hane men den 3/4 och 15/4 även en hona (JO).
- Från Silverfallet följde 15 rapporter om en hane fram till den 19/5 samt även 1 rapport därifrån den 13/6. Den 16/4 sågs även en hona med bomaterial (KN). Paret sågs även den 20+24/5 (KN resp. JI).
- Ett tredje forsärlepar fanns vid Järndammen, Nykvarn tiden 29/4-20/6 (BKy) och de sågs den 25/5 båda mata 2 ungar (BKy). På lokalen sågs även 1 ex. den 10/10 (HH).
- Strööbobservationer: Taxinge kyrka den 3/4 (HAg), Ålöström den 21/4 (par, bobygge, AR) och 3-4/5 (hane, HQ) och Lina våtmark den 24/4 (BSi).

Årets häckning vid Järndammen är en upprepning av den år 2020. Första häckningen i vårt område skedde vid Bränninge år 2006.

GULÄRLA (*Motacilla flava*)

Årets första sågs vid Pilkrogsviken den 27/4 (KE, LAr) och rapporterades sedan med som mest 2 ex. från flera lokaler närmaste veckan. Några rapportörer (LS, MLr, MOB) har angivit att det rört sig om den sydliga rasen. Den 7-8/5 rapporterades så 15-20 ej rasbestämda ex. vid Pilkrogsviken (HQ m.fl.)

medan andra noterat att hanarna var mest *thunbergi* (PKy, JO) och som mest rapporteras 22 ex. av denna ras på lokalen. Vid Skanssundet rapporterades 16 *thunbergi* och 2 *flava* den 7/5 (AR) och vid Häggnäsviken 8 hanar *thunbergi* och 1 obestämd hona den 12/5 (SB). Den 19/5 rapporterades så de sista 3 *thunbergi* från Pilkrogsviken (HH).

Den 8/6 rapporterades ett par vid Pilkrogsviken (JNy) och sista rapporten från lokalen kom den 14/6 (MLa). Från Tullgarnsnäs kom den sista vårrapporten den 25/5 (JE). Allt tyder således på att ingen häckning skedde i vårt område.

Från hösten finns endast 17 rapporter från tiden 26/7-8/9, nästan uteslutande från Tullgarnsområdet eller Skanssundet och avsåg 1, någon gång 2 ex. Tre ex. rapporterades från en åker vid Yttereneby den 23/8 (HAn).

CITRONÄRLA (*Motacilla citreola*)

Återigen ett år utan någon rapport.

SKÄRPIPLÄRKA (*Anthus petrosus*)

Ett ex. sågs på Hornöudd den 13/4 (SC, JE). Rapporteras ungefär vart tredje år och då på lokaler som denna.

ÄNGSPIPLÄRKA (*Anthus pratensis*)

Rapporterades den 11/1 från Häggnäsviken (LAr) och från Västerängen, Tullgarn den 20/2 (KHä). Vinterrapporter är ovanliga i vårt område.

RÖDSTRUPIG PIPLÄRKA (*Anthus cervinus*)

Endast höstrapporter, men i år relativt många, 23 stycken och omfattande tiden 5/9-6/10. Årets första rapporterades både från Näset, Häggnäsviken (JE) och Björkarösund (PLt). Ett ex. om inget annat anges. Flest rapporter kom från Tullgarnsnäs, 9 st, och med 2 ex. den 8/9 (JE). Från Häggnäsviken kom 5 st. och med 2 ex. den 5+8/9 (JE) och 6 st. rapporter från Björkarösund inklusive årets sista och också den enda i oktober, den 6/10 (PLt). Två rapporter också från Skanssundet den 8+11/9 (UM, ALg resp. JO) och en rapport om 1 ex. sträckande över Påläng den 11/9 (AR).

BOFINK (*Fringilla coelebs*)

Vinterfynd (januari-februari): Knappt 30 rapporter under hela perioden från "Tullgarns bakficka", Häggnäsviken med omgivning med oftast enstaka men som mest 12 ex. den 18/1 (MLa) och 5 ex. den 23/2 (HAn, BS), från Vreta 35 i Hölö finns 21 rapporter med som mest 10 ex. den 6/1 och 5 ex. 25/2 och däremellan 2-4 ex. (SA), från Mikaelgårdens närhet inkom 17 rapporter med som mest 3 ex. under båda månaderna (AR), från Herrgårdsvägen i Överjärna inkom 12 rapporter med som mest 5 ex. den 17/1 och 19/2 (MOB). Enstaka rapporter under perioden också från Kalkberget med 3 ex. den 17/1 (HN, EE), Allévägen i Nykvarn med 5 ex. den 27/1 (BKy) samt från ett tiotal lokaler med 1-2 ex. vid oftast enstaka tillfällen under de två månaderna.

Från mitten på mars börjar bofinkar höras sjunga alltmer även långt från bebyggelse, och man får anta att de första vårflyttande kommit.

Från "Vinterfåglar inpå Knuten" rapporterades i år 122 ex. vid 46 matningar i vårt område i slutet av januari mot 46 ex. förra året.

BERGFINK (*Fringilla montifringilla*)

Vinterfynd (januari-februari): Ovanligt många vinterrapporter i år, 130 stycken, och även många övervintrande individer;

- Tullgarns bakficka och dess närhet (41 rapporter från över 30 rapportörer) med som mest 20 ex. den 3/1, ökande till 30 ex. den 18/1, därefter avtagande till 14 ex. den 10/2 och 10 ex. den 23/2.
- Vreta 35, Hölö (28 rapporter) med som mest 10 ex. den 2/1 och 6 ex. den 30/1 och 28/8 (SA).
- Allévägen 7, Nykvarn tillfälligt 30 ex. den 27/1 (BKy).

- Farfars udde, Nykvarn som mest 25 ex. den 21/2 (HH).
- Vårdinge som mest 65 ex. den 23/2 (JJ).
- Ekeby, Ytterenhörna 20 ex. den 9/1 (MAn).
- Herrgårdsvägen, Järna 20 ex. den 17/1 (MOB).
- ICA Järna 15 ex. den 5/1 (KE).
- Tre rapporter om 10 ex. också vid Mossvägen och Enegärnet i Överjärna samt vid Solberga by i Ytterjärna första dagarna i januari samt två rapporter om enstaka ex. även i Södertälje.

Inga decemberrapporter alls.

STENKNÄCK (*Coccothraustes coccothraustes*)

Liksom förra året inkom i år 145 rapporter vilket är fler än åren före. Under första kvartalet inkom hela 46 rapporter, dubbelt mot året innan. Härav var dock de flesta från Tullgarns bakficka/Ekbacken (många rapportörer), Mikaelgården (AR) eller Vårdinge (JJ) där som mest sågs 3 ex., 6 ex. (slutet mars) och 9 ex. (tiden 17/2-13/3) från respektive lokal.

Från Mörkö finns en handfull rapporter om 1-2 ex., likaså från olika lokaler i Södertälje stad och 3 rapporter från lika många platser i Turinge. Från Överjärna finns 6 rapporter från 4 lokaler där flest fåglar, minst 6 ex. rapporterades från Alvägen (HQ). Flest individer, hela 12 ex. fanns dock vid Ekeby i Ytterenhörna den 17/2 (MAn).

Under *häckningstid*, april-juli, finns i år endast 33 rapporter. Enda rapporterade häckningen är från Mikaelgården den 17/6 där 1 pulli matades av honan (AR). Stenknäckspar rapporterades under maj-juni från Vårdinge, Allévägen och Sleipners väg i Nykvarn, Anneberg i Ytterjärna och Sundsör i Ytterenhörna. En 1K, nyligen flygg rapporterades även från Pärngränd i Södertälje den 4/8 och borde vara född i närheten. Sammanfattningsvis finns rapporter från alla församlingar i vårt område under häckningstid, så arten är väl spridd.

Som mest rapporterades under hösten 4 ex. vid Bygdegården på Mörkö den 11/12 (BH) och på Enegärdet, Överjärna den 21/12 (HQ).

TALLBIT (*Pinicola enucleator*)

Fåglarna som fanns vid Kyrkvägen/ICA i Järna i december 2021 fanns även kvar t.o.m. den 11/1 2022 och rapporterades av många och med som mest 10 ex. Även inne i Södertälje gjordes några observationer i januari; 3 ex. i Blombacka den 6/1 (KEN), 1-3 ex. i Geneta den 5+7/1 (SC, KHy) och 4 ex. i Bergvik den 3/1 (JI). Två rapporter också i februari av ensamma fåglar; St. Alsjön den 2/2 (JE) och Brandalsund den 5/2 (SC).

Även två höstrapporter av ensamma fåglar; Sträckande Häggnäsviken den 13/10 (SC) och lockande Bangatan i Södertälje den 26/12 (MOB).

DOMHERRE (*Pyrrhula pyrrhula*)

Största flockarna i år var på 20 ex. den 9/1 och 15 ex. den 19/12 vid Ekeby i Ytterenhörna (MAn) samt också 15 ex. vid Solberga by i Ytterjärna den 24/12 (HQ).

ROSENFINK (*Carpodacus erythrinus*)

Årets 8 rapporter avser antagligen 5 olika fåglar; Fagervik och Kålsö på södra halvan av Mörkö den 22/5 (TBe resp. SC), Dåderösund/Sandarsjön tiden 25/5-11/6 (JE, PLt), Slottsparken den 3/6 (KHä) och Nöckna den 14/6 (AR), samtliga sjungande fåglar och ingen åldersbestämd. Är det bara 2K eller?

VINTERHÄMPLING (*Carduelis flavirostris*)

I år mer jämn fördelning mellan vinter/vår- och höstrapporter, de flesta förbiflygande och 1 eller 2 ex./rapport; Tvetatippen den 3/2 (RV), Fälten N Mörkö den 2/3 och Dåderö den 19/3 (SC, JE), Häggnäsviken den 14-19/10 samt 1/11 (SC, KHä, AR) och Tullgarnsnäs den 16+26/10 (JE resp. SC).

HÄMPLING (*Carduelis cannabina*)

Väl spridda rapporter om oftast 1-2 fåglar i hela vårt område under häckningstid men endast två konstaterade häckningar: Par med föda åt ungar vid Nökna den 14/6 och 4 pulli Nora hage den 18/7 (AR).

En höstflock fanns på Fälten N Mörkö under september och som mest rapporterades därifrån 50 ex. den 21/9 (JE). Från Lideby, Ytterjärna rapporterades 30 ex. den 6+11/9 (AR).

STÖRRE KORSNÄBB (*Loxia pytyopsittacus*)

Årets 16 rapporter är nära medelvärdet för senare år och kommer huvudsakligen från mars och april (4 respektive 5 st.). Inga rapporter inkom under sommaren, tre inkom i september därefter inga fler. I allmänhet rör det sig om 1 eller 2 fåglar, någon gång 3 och en rapport avser 5 ex. Sex rapporter kommer från Överjärna, 3 från Ytterjärna och Vårdinge, 2 från Tveta och 1 från Lina i Södertälje

MINDRE KORSNÄBB (*Loxia curvirostra*)

112 rapporter är dubbelt mot förra året vilket även det var mer än åren innan. 85 av dem är jämnt spridda över första kvartalet, sedan avtar mängden rapporter alltmer och från tredje kvartalet finns inga alls. Årets 4 sista rapporter är från oktober samt från den 6/11. Antalet individer är oftast 1-4 ex. och några få gånger 10-11 ex. Rapporterna fördelar sig mellan församlingarna likartat den större arten, och endast Taxinge saknas.

BÄNDELKORSNÄBB (*Loxia bifasciata*)

Fyra rapporter med 1-2 ex.; Brandalsund den 24/1 (SC), Sandasjön den 31/1 (JE) samt Herrgårdsvägen i Järna den 20/2 och 2/4 (MOB), vid det senare tillfället en hane som rastade kort.

STEGLITS (*Carduelis carduelis*)

Under *vintern* (tom 15/3) inkom 110 rapporter vilket är en fördubbling jämfört med tidigare år. Största flocken, 50 ex., sågs i Lina naturreservat den 8/1 (KE).

Under *häckningstid* (april-juli) inkom 270 rapporter, även det en fördubbling mot åren före. Lokalerna med flest rapporter är Tullgarnområdet, Pilkrogsviken och Skansundet vilket rimligen speglar skådaraktiviteten vid denna tid. Vårdinge saknar helt rapporter. De flesta avser några få individer, i enstaka fall ett tiotal.

En riktigt stor höstflock rapporterades från Hammarbyträsk i Överenhörna där 300 ex. åt linfrön den 15/12 (MAN). Detta är den största flock som noterats i vårt område. Flocken på 200 ex. på Fälten N Mörkö den 3/9 (PLt) tangerar däremot fyra tidigare från 2000-talet.

LAPPSPARV (*Calcarius lapponicus*)

En vårrapport; 1 ex. Tullgarnsnäs den 16/3 (SB). Vårrapporter förekommer knappt vart tredje år. Tre höstrapporter; Skansundet den 8/9 (UM, ALg) och Björkarösund den 10+14/9 (SC, JE resp. PLt), 2 ex. vid sista tillfället.

SNÖSPARV (*Plectrophenax nivalis*)

Minst 6 ex. sträckte N över Mikaelgården, Ytterjärna den 13/2 (AR).

På Fälten N Mörkö rapporterades dock årets första den 29/1, en flock på 25 ex. (JOS). Två veckor senare, den 14/2 rapporterades så cirka 20 ex. på samma lokal (MOB) och följdes efter en tid av rapporter från Sandasjön/Dåderö den 5-6/3 (6 rapportörer) samt den 11-13/3 av många rapportörer på upp till 30 ex. (40 ex. enligt HN, EE).

Från våren finns även några rapporter om ett fåtal individer; 1 sträckande Mikaelgården den 12/3 (AR), 2 rastande Nora gård på Mörkö den 17/3 (SA), 1 förbiflygande på Tullgarnsnäs den 20/3 (VN, JNy) samt 1 födosökande Håggnäsviken den 14/4 (JE).

Höstens enda snösparvrapporter är 4 sträckande över Pilkrogsviken den 12/11 (AR) samt 1 rastande vid Skanssundet den 23/11 (UM).

GULSPARV (*Emberiza citrinella*)

Största rapporterade flockarna var 200 ex. på Fälten N Mörkö den 12/2 (MTm, RKm) och 220 ex. vid Sandasjön den 27/11 (JE).

ORTOLANSPARV (*Emberiza hortulana*)

Efter tre år utan rapporter rastade och lockade 1 ex. i Vårdinge den 20/4 (JJ).

SÄVSPARV (*Emberiza schoeniclus*)

Enda vinterrapporten är 1 ex. vid Egelsviken den 25/1 (GHo). Första vårfyndet kom så den 14/3 vid Sandasjön (PLt).

VIDESPARV (*Emberiza rustica*)

En lockande fågel hördes vid Nygård på Mellersta Mörkö den 18/9. Inspelning finns på Artportalen (TBe). Detta är första fyndet sedan år 2005. Det finns ytterligare tre äldre godkända fynd, det äldsta från 1992. Arten var inte riktigt lika ovanlig på sträck i våra trakter för några årtionden sedan.

Rapportsammanställare: Petter Kylefors: Gäss – Trana, Fiskgjuse – Vråkar
Leif Sundin: Doppingar – Hägrar, Ugglor – Falkar
Stefan Bengtsson: Inledning, väder, Sommargylling – Sparvar

Rapportsignaturer:

AAR	Anneli Alroth	BLJ	Bo Ljungberg	HLI	Helene Lindahl
ACm	Anders Kronhamn	BMI	Björn Merkel	HN	Hans Norelius
AF	Anders Forsberg	BR	Bo Runesson	HQ	Henri Quarfood
AHI	Anders Haglund	BS	Birgit Svensson	HRi	Harald Ris
AJ	Anton Johansson	BSi	Börje Silfer	HS	Henrik Spovin
AK	Ann Karlsson	BSk	Björn Skogsberg	HT	Hans Terelius
AKh	Anders Kronhamn	CL	Claes Leijon	HVa	Hans Vallin
ALg	Anders Löfgren	CS	Caspar Ström	IL	Ida Leijon
AMä	Ari Määttä	DBr	Daniel Brehmer	ISA	Isa Sjölin-Alm
AO	Anna Olshäll	EE	Eva Edmert	JE	Johan Ehrlén
AR	Alex Roetemeijer	ESd	Ewert Sjöstrand	JEm	Johan Engström
AS	Anders Sennmalm	ESj	Erik Sjögren	JHa	Johanna Hammarberg
ASa	Andreas Sandin	FG	Fingal Gyllang	JIs	Janeth Isdahl
ASt	Agneta Sundkvist	FJr	Fredrik Jardemyr	JJ	Jan Joråd
AWb	Allan Wallberg	GAt	Göran Altstedt	JKa	Jan Karlsson
BD	Björn Dahlbom	GHo	Göran Holmberg	JLe	Johan Leppänen
BEx	Björn Erixon	GSI	Gotfrid Sjödahl	JNy	Jesper Norrby
BH	Bo Hellberg	HA	Håkan Alm	JO	Janne Oldebring
BHo	Bo Holst	HAg	Henrik Aspenborg	JOS	Jan-Olov Svedberg
BJ	Bertil Johansson	HAn	Hasse Andersson	JSg	Julia Stigenberg
BK	Bertil Karlsson	HGn	Hans Gustafson	JSk	Johan Skutin
BKy	Björn Kylefors	HH	Håkan Hall	JWn	Johan Wallin

KE	Kåre Engberg	MBs	Mathias Bergström	RV	Raul Vicente
KEN	Kurt E. Nordlund	MFd	Mikael Fröjd	RVe	Richard Vestin
KHy	Kristoffer Hylander	MLa	Mats Larsson	SA	Stefan Andersson
KHä	Kauno Hämeenkorpi	MLf	Magnus Liljefors	SB	Stefan Bengtsson
KN	Krister Nässén	MLm	Michael Lindholm	SC	Stefan Clason
KNn	Kjell Nilsson	MN	Mats Nordin	SEn	Stefan Eriksson
KNi	Kenth Nilsson	MOB	Marcus Oldebring	SG	Stephan Gäfvert
KOk	Karin Oknemark	MTm	Marie Teilmann	SKe	Steffan Kluge
KÖs	Kersti Östman	NJ	Niklas Jonson	SNo	Sofi Nordfeldt
LAr	Lennart Arvidsson	OD	Ola Dahlbom	TCa	Tomas Carlberg
LG	Leif Godin	OE	Olle Eriksson	TBe	Thomas Bergman
LGA	Lars.Gunnar Andersson	OJ	Oscar Junestedt	TEg	Torsten Elfhag
LHh	Liese Hanisch	OW	Olle Wahlström	TJa	Thomas Jalde
LS	Leif Sundin	PAS	P-A Strand	TLa	Torbjörn Larsson
LW	Lennart Wahlén	PBk	Peter Bäck	TSd	Tomas Saxgård
LÖ	Leif Östman	PEP	Per Erik Pershagen	TSn	Teet Serotkin
MA	Mats Arvidsson	PKy	Petter Kylefors	UM	Ulf Modin
MAm	Martin Ahlman	PLt	Per Lundkvist	VH	Valdemar Holmgren
MAp	Mikael Apelsten	PRi	Peter Ringqvist	VN	Viggo Norrby
MB	Magnus Bergman	PRn	Peter Randén	ÖJ	Örjan Jitelius
MBe	Magnus Bergström	PWn	Per Wallsten	ÖS	Örjan Sjögren
MBm	Mats Bergström	RKm	Roger Kaufmann		
MBr	Magnus Brandel	RNa	Roland Nanberg		

Andra förkortningar: Rrk Regionala rapportkommittén, Stockholm
* Upptäckare

Medlemsförteckningen utgår från och med 2020 på grund av GDPR.

Foto Baksidan:

Forsärla, hane Kallforsån

Fotograf: Alex Roetemeijer Järna

